

ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW COMPLEET VERHAAL

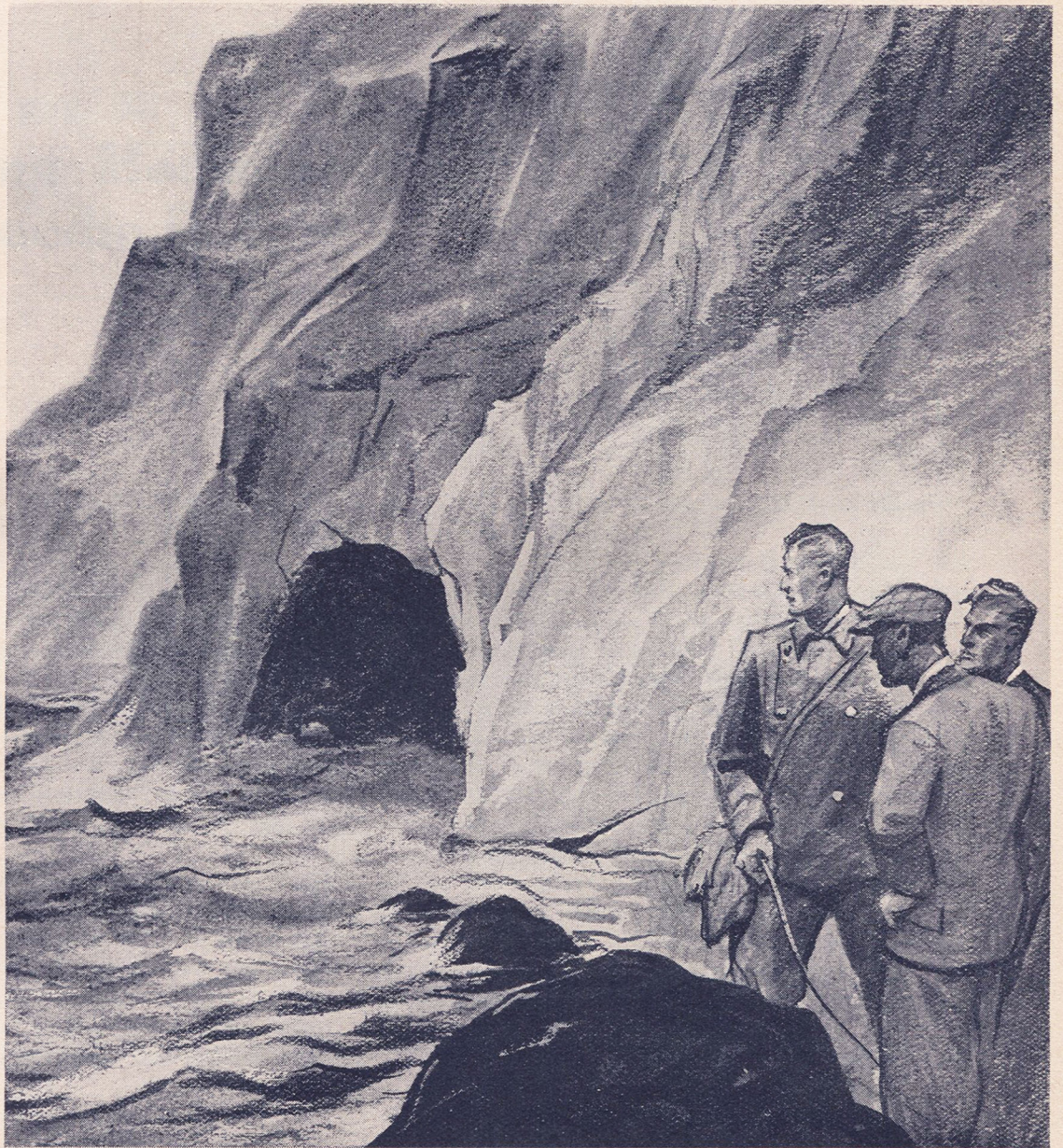

Cord Sister

genaamd
RAFFLES
DE GROOTE ONBEKENDE

De Iersche Anarchisten.

20 cent

No. 1095

Zij stonden bij de opening van een groot hol.

Elke aflevering bevat een volledig verhaal

UITGAVE VAN DEN ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL, LEIDSCHEGRACHT 72, AMSTERDAM.
Exploitant voor België H. JANSSENS, Vaderlandstraat 46. GENT.

NIEUWE SERIE

De Iersche Anarchisten

Nadruk verboden. — Alle rechten voorbehouden.

Zie pag. 32

Aanbieding Medische Encyclopaedie fl. 4.50

HOOFDSTUK I.

NAAR SCHOTLAND.

De westkust van Schotland is buitengewoon rijk aan talrijke inhammen, baaien en golven, voor het meerendeel van zeer groote lengte, en zij vertoont een opmerkelijke overeenkomst met de grillige kust van Noorwegen met haar tallooze fjorden, en eigenaardig gevormde inhammen.

Nergens ter wereld is de oeverlijn zoo onregelmatig als op deze wonderlijke kust, met haar honderden groote en kleine eilanden, die haar schijnen te willen verdedigen tegen de stoutmoedige zeevaarders, die haar van uit zee naderen.

Toch is het verkeer op deze kust zeer druk, en eenige dozijnen stoomvaartlijnen houden, alleen reeds in de Iersche zee, den dienst gaande tusschen de havens van Engeland en Schotland en „Het Groene Eiland”.

Een van de meest grillig gevormde schiereilanden van Schotland, juist dat gebied, waar

zich een groot gedeelte van ons verhaal afspeelt, is The Rinns genaamd.

Het ligt in het graafschap Wigtown, en het heeft den vorm van een ontzaglijk grooten hamerkop, beter nog als het staal van een houweel, met de punt naar het eiland Man gericht.

Slechts een enkele spoorlijn met het eindpunt Port Patrick verbindt dit schiereiland over een ontzaglijk breede landtong met het vasteland en met het daarachter gelegen gebied, de steden Strantaer, Newton Steward, Dumfries en andere.

Van Port Patrick wordt een geregelde stoomvaartlijn onderhouden op Ierland, en wel met de groote havenplaats Donaghadee, welke door een spoorlijn met Belfast verbonden is.

De stoombooten van deze maatschappij steken dus dwars het Noorder Kanaal over, hetwelk Ierland van Schotland scheidt, en dat op dit punt ongeveer 50 kilometer breed is.

Maar ook overigens is dit kanaal zeer druk

bevaren, door de stoombooten der scheepvaartmaatschappijen, die van Londen op Londonderry, van Glasgow op Liverpool, van Belfast op Saltcoats, van Dublin op Belfast varen, om slechts eenige van de grootste ondernemingen te noemen.

The Rinns is bijna 60 kilometer lang, van het Noorden tot het Zuiden, en op de breedste plek niet breeder dan 10 kilometer, op de smalste ternauwernood vijf.

Toch zou men zelfs dit smalle gedeelte bezwaarlijk in een uur tijds kunnen oversteken, want het schiereiland is over zijn geheele lengte bedekt met hooge heuvelen, die hier en daar zelfs den naam van bergen verdienen, en die een wandeling, hoewel het schiereiland overrijk is aan natuurschoon, tot een inspannende bezigheid maken.

Lang geleden hebben zich in een deel van The Rinns steenkolenmijnen bevonden, maar de exploitatie daarvan is reeds lang opgeheven, want al vijftig jaren geleden heeft men er het allerlaatste stukje van het „zwarte goud” uitgehaald, en er blijft daar in den bodem niets anders over dan een warnet van gaanderijen en groeven, uitgebroken in het harde gesteente, waar zich in vroegere eeuwen rijke kolenaderen bevonden.

De mijnwerkers zijn reeds sedert een menschengeslacht naar elders vertrokken, waar zij opnieuw arbeid voor hun nijvere handen zouden vinden en hun plaats is ingenomen door landbouwers en veefokkers, warmoezeniers en tuinbouwers, en zij allen hebben van dit gezegende plekje een verrukkelijk oord gemaakt, waarop de inwoners van Wigtown terecht trotsch zijn.

Des Zondags brengen de extratreinen duizenden pleziergangers naar de havenstad Port Patrick, maar velen stijgen onderweg uit, en maken wandelingen in de heerlijke bergen of te midden van de uitgestrekte wouden, die de valleien overdekken.

Geen wonder dat de rijken zich aangetrokken hebben gevoeld tot deze verrukkelijke plek, en er hun villa's en landhuizen hebben laten bouwen.

Zelfs Londenaars hebben er ieder jaar met genoeg de lange niet gemakkelijke reis voor over, om daar, te midden van een wonderlijk romantische natuur, zoo treffend bezongen door Walter Scott, eenige weken door te brengen.

Onder dezen was ook Lord William Aberdeen, de schatrijke philanthroop, de man met zijn eigenaardige gewoonten, die vele rijke Londenaars van aanzien of persoonlijk kenden.

Maar mocht hun aantal groot zijn — oneindig veel grooter was het getal diergenen, die Lord

Aberdeen onder een andere gestalte kenden — als de weldoener, die, eenvoudig gekleed, somtijds dagen achtereen rondzwierf door de armste buurten van Londen, waar honger en ellende nog maar al te vaak heerschten, om daar met milde hand zijn giften uit te deelen!

Al die lieden kenden zijn naam, zij wisten dat zij onder de hoede stonden van Lord William Aberdeen — maar geen hunner had ook maar het flauwste vermoeden, dat hun goede geest niemand anders was dan de stoutmoedige avonturier John Raffles.

En toch was het zoo — toch vertoefde Raffles reeds jaren onder den zoeven genoemden naam te Londen, waar hij een fraai huis bewoonde in de Cromwell Street.

Er waren slechts zeer weinig menschen, die zijn waren aard kenden, die op de hoogte waren van zijn geheim — maar die zouden zich eerder hebben laten dooden, dan hem te verraden!

Onder hen bevond zich Charles Brand, een jonge man, door Raffles van den ondergang gered, en die hem met blinde aanhankelijkheid was toegedaan, en aan de meeste zijner gevaarlijke avonturen deel nam.

Het was op een heerlijken zomerdag, toen deze twee mannen, nauw vereenigd door een hechte vriendschap, die slechts de dood zou kunnen scheiden, op weg waren naar een der landhuizen van den Grooten Onbekende, niet ver van de kust van The Rinns, tusschen den vuurtoren van Port Patrick en Port Logan gelegen, op den top van een lagen heuvel, vanwaar men een heerlijk uitzicht had over den omtrek.

Hoewel het terrein zooals gezegd, zeer bergachtig is, zijn de goed onderhouden, breede hoofdwegen toch toegankelijk voor auto's, mits zij over een krachtige motor beschikken, en in zulk een voertuig, bestuurd door de vaste hand van James Henderson, den chauffeur, een man van geweldigen lichaamsbouw, waren de beide vrienden dan ook gezeten.

Raffles had het huis, natuurlijk onder den naam van Lord William Aberdeen, niet lang geleden gekocht, met het omliggend terrein, dat hij op gunstige voorwaarden verpacht had, en had het eenvoudig laten meubelen.

„Bush Grove” — zoo was het landhuis geheeten — lag een weinig terzijde van den weg, en het was onmogelijk, het met de auto te bereiken.

Men moest dit voertuig achterlaten in Chapel Rossan, en vandaar te voet of wel met een klein tentwagentje, bespannen met twee streke Schotse paardjes, verder gaan.

En zoo werd de auto gestald in een der twee

garages, welke het plaatsje rijk is, en de wandeling, die ongeveer anderhalf uur zou duren, werd aanvangen.

Henderson zou eerst de auto verzorgen, en na komen.

De beide vrienden hadden ongeveer een kwartier lang zijgend naast elkander geloopt, met volle teugen genietend van de heerlijke omgeving, en zij liepen juist langs de boorden van een diepe ravijn, toen Brand begon:

„Ik kan je niet zeggen, Raffles, hoe buitengewoon het mij verheugt, dat wij hier zijn!”

„Ja, het is hier wonderlijk schoon, Brand!” zeide Raffles, en een oogenblik verkregen zijn staalgrijze oogen een zachtere, bijna droomerige uitdrukking.

„Het is hier zeker verrukkelijk, Raffles — maar daaraan dacht ik niet in de eerste plaats! Ik overwoog, dat wij hier ver van Londen zijn, dat dit schiereiland zoo vroeg in den zomer nog weinig bezocht wordt door de badgasten en dat wij dus einedlijk eens een plekje gevonden hebben, om er wat te rusten! Ik ken je bijzonder groote zucht naar avonturen, ik weet dat je rusteloze geest steeds op iets nieuws peinst — maar de boog kan niet altijd gespannen zijn! Hier is het rustig — hier zijn we ver van het gewoel der groote wereld, op je landhuis zullen wij slechts in gezelschap zijn van de zwaluwen, de leeuweriken, je paarden en honden, misschien wat pluimvee en konijnen — en gelukkig geven die onschuldige dieren geen aanleiding, om hen als vijanden te behandelen!”

„Doe ik dat dan met de menschen?” vroeg Raffles glimlachend.

„Nu, er is een zekere categorie aardbewoners, die je zeker niet als je vrienden beschouwt!” antwoordde Brand lachend. „Laat ik daar dadelijk aan toevoegen, dat het aantal van je vrienden, al weten zij dan niet wie je bent, zeker duizendmaal grooter is! Apropos, ik ontving eergisteren, als je secretaris, een dankbetuiging van den administrateur van het „Toevlucht voor onbehuisden” te Liverpool voor je gift van 20.000 pond sterling, die het mogelijk had gemaakt, een dependance te bouwen, waaraan dringend behoefte bestond!”

Er plooidde zich een droevig glimlachje om de lippen van den Grooten Onbekende.

„En denk je me genoeg te doen met die mededeeling, Brand. „Er bestaat dringend behoefte aan een dependance!” In stede dus dat het aantal daklozen en arme zwervers afneemt, komen er steeds nieuwe bij, en zeker heel veel, anders ware het niet noodig, een nieuw gebouw voor hen te stichten! Je ziet dus dat de maatschappij

nog altijd niet de goede richting uitgaat, en dat ik er verstandig aan zal doen, voorloopig mijn beroep niet te laten te varen! Er is geld noodig, buitengewoon veel geld om den nood te lenigen, al weet ik heel goed, dat alle schatten ter wereld geen verandering kunnen brengen in een toestand, die volkomen verkeerd is, en dan ook, voor wij een geslacht verder zijn, grondig zal zijn veranderd — en naar wij mogen hopen ook verbeterd!”

Weer ging een kwartier voorbij, zonder dat een der beide vrienden een woord sprak.

Hun wandeling voerde hen over den top van een heuvel, en vandaar konden zij de golven zien van het Noorder Kanaal, overgoten door de stralen van de zon, die juist haar middaghoogte bereikt had.

De weg slingerde zich vervolgens langs welige akkers waar het graan hoog opschoot, zachtjes bewogen door de bries, die den geur met zich mee voerde van de wilde bloemen in het naburige bosch, dat op ongeveer een kwartier uur gaans van de beide wandelaars zich uitstreckte.

Telkens wanneer zij opnieuw den top van een heuvel bereikten, kwam de zee weder in het gezicht, die zij steeds dichter schenen te naderen.

Van tijd tot tijd passeerden zij een landbouwer, die hun in zijn schilderachtig Schotsch dialect een hartelijk gemeenden groet toeriep.

Ook reed hen eenmaal een met vier paarden bespannen wagen achterop, een van die voertuigen op hooge wielen, die veel gelijken op de diligences, zooals zij in den tijd van Dickens nog in gebruik waren, en waarmede nog ten huidigen dage touristen vervoerd worden op plaatsen, welke men met den spoorweg of met een auto niet of moeilijk bereiken kan.

De tocht ging waarschijnlijk naar een der kleine dorpen, welke terzijde van den landweg gelegen waren, waar op de paarden niet zonder moeite den tamelijk zwaren wagen voorttrokken.

Maar eindelijk kreeg Raffles, die buitengewoon scherpe oogen had, tusschen het geboomte iets wits in het oog.

Hij wees er met uitgestreken vinger na, en zeide glimlachend:

„Dat is „Bush Grove”! Nog twintig minuten loopens, en wij zullen het buiten bereikt hebben. Ik hoop, dat je je er zult amuseeren, Brand!”

„O, daarvan ben ik bij voorbaat overtuigd!” hernam Brand vroolijk. „Je weet dat ik eigenlijk een wilde had moeten worden — ik acht mij volkomen gelukkig als ik een homp brood, wat vruchten, een teug frisch water heb om mij te voeden, een pijp goede tabak, een heldere beek

om in te baden, een dak boven mijn hoofd, en een best geweer!"

„Nu, ik kan je wel iets meer toezeggen. Brand!" kwam Raffles glimlachend. „Maar je zult je toch wel wat moeten behelpen — je zult er geen bedienden vinden, alleen maar een ouden huisbewaarder, en dien denk ik gedurende ons verblijf met vacantie te zenden — Henderson is een voortreffelijk kok, en hij kan wel voor het noodige zorgen. Wij hebben ieder maar een paard, en daar de auto in Chapel Rossan is gebleven, zal onze brave reus niet al te veel te werken hebben. Ook hem komt een weinig ontspanning toe."

„Maar hoe komen wij aan de noodige levensmiddelen?"

„O, je moet je de zaak niet voortsellen als het eiland van Robinson Croesoe! Zoo erg is 't niet! Op een kwartier afstand ligt een klein dorpje, eigenlijk gezegd een gehucht, waarvan ik den naam niet eens ken, maar waar menschen wonen — en die menschen zullen toch ook wel moeten leven! Men zal ons daar wel aan het noodige helpen, tenminste wanneer wij voornemens zijn het eenvoudige voor lief te nemen!"

Intusschen waren de beide vrienden het huis zoo dicht genaderd, dat Brand duidelijk zijn vormen kon onderscheiden.

Het was een zeer eenvoudig landhuis, met slechts een verdieping, wit gepleisterd, met een soort voorgaanderij, een balcon, rustend op twee pilaren, en een groot puntdak, met riet bedekt.

Er was een kleine tuin voor, en achter het huis begon onmiddellijk het bosch.

De weg steeg nog voortdurend, en toen Brand zich, voor het kleine, witte hek staande, nog eens omwendde, kon hij in de verte een groene streep ontwaren — dat was het Noorder Kanaal, dat zich op ongeveer een half uur loopens van het huis bevond.

Bijna op hetzelfde oogenblik ging de huisdeur open, en een man met spierwit haar en gebogen rug verscheen, die haastig kwam aanstrompelen, met zijn pet in de hand, terwijl hij uitriep:

„Wees welkom, Mylord! Blij dat gij eindelijk eens gekomen zijt! Ik heb uw brief gisteren ontvangen, en ik geloof te mogen zeggen dat alles in orde is! Ik heb dadelijk een werkster uit het dorp laten komen, die alles heeft schoongemaakt — ik hoop dat gij tevreden zult zijn!"

„Daar ben ik van overtuigd, oude Tom!" antwoordde Raffles op vriendelijken toon, terwijl hij zijn hand op den schouder van den grijsaard legde. „Ik ben hier gekomen om voor de eerste maal persoonlijk de pacht te innen, totdat ik een geschikten rentmeester voor deze bezitting

zal hebben gevonden! Maar wat is er, Tom — wat draai je verlegen rond? Heb je iets op het hart?"

„De zaak is, Mylord — ik weet dat het brutaal van mij is, maar... ik had gedacht... ik wist dat Mylord vroeg of laat een rentmeester noodig zou hebben — en nu meende ik... nu dacht ik zoo..."

„Kom voor den dag met je meening, Tom!" maande Raffles hem aan. „Je weet dat ik tevreden over je ben geweest. Als je iets te vragen hebt vooruit er dan mede!"

„Nu dan, Mylord, als gij mij het veroorlooft, ik heb een zoon, een braven knaap, — en een helderen kop, dat mag ik gerust zeggen, die pas van de landbouwschool bij Dundee is teruggekeerd, en die nu graag zijn kennis practisch zou aanwenden. Maar hij zou liever niet al te ver van huis willen, als hij kon... want... de zaak is..."

De oude Tom, blijkbaar vreeselijk verlegen krabde zich achter het oor, en vertrok zijn oud gelaat tot een grappige grijns.

„Er is zeker iets, dat hem hier vasthoudt?" vroeg Raffles glimlachend. „Moet men je dan de woorden met paarden uit den mond halen? Is de jongen verliefd?"

„Zoo is het Mylord!" antwoordde de oude man haastig, verheugd, dat Raffles hem de moeite bespaarde, het zelf te moeten meedeelen. „Dat meisje, een braaf kind, maar dat het niet erg breed heeft, woont in het dorp, — en u kunt wel begrijpen..."

„Ik begrijp er alles van, ouwe Tom! En de zaak is dus, dat je je zoon graag als rentmeester hier op het goed zou zien?"

„Dat is te zeggen, Mylord, wanneer gij hem er geschikt voor acht natuurlijk."

„Dat spreekt vanzelf! Hoe lang is hij van de school terug?"

„Sedert een half jaar Mylord!"

„Al ergens anders in functie geweest?"

Tom scheen een oogenblik met zijn antwoord te aarzelen, en zeide toen:

„Het helpt mij toch niet of ik het voor mij houd, Mylord — hij is op een groot goed hier in de buurt geweest, Mylord — maar, daar is hij twee weken geleden kwaad weggelopen!"

„Waarom?"

„Ja, wat zal ik u zeggen — die eigenaar was een ouderwetsch man, die niets wilde weten van de moderne uitvindingen en zoo meer — en Edward is een gestudeerde bol — hij weet alles van die nieuwerwetsigheden af, en die wou hij daar ook invoeren, om den grond meer te laten opbrengen! Maar die oude stijfkop wou er niet

aan, hij zei dat dat allemaal „duivelsche snorrepijperij” was, er kwamen woorden van, en Edward is weggelopen!”

„En daar had hij groot gelijk aan!” hernam Raffles kalm. „Nu, stuur hem maar eens bij mij — laten wij zeggen vanavond!”

„Ik dank u duizendmaal, Mylord!” riep Tom opgewonden uit. „O, wat zal de jongen verheugd zijn!”

„Er is volstrekt nog geen reden voor verheugenis — wacht eerst af tot wij het samen eens zijn geworden! En vertel mij nu maar eens, of er iets bijzonders te rapporteeren is!”

„Niets, Mylord!” antwoordde de oude man hoofdschuddend. „Wat zou hier ook voorvallen? Alles gaat zijn oude gangetje! Over een halve maand beginnen de vacaties pas, en dan wordt het hier wat drukker, maar nu is het nog erg stilletjes. Neen er is niets gebeurd, sedert gij de laatste maal hier waart — de oogst is prachtig geslaagd, de pachters zijn best tevreden...”

Maar plotseling scheen hem iets in te vallen.

„Het zal u weinig belang inboezemen, maar ik vertel het u toch maar — wij zijn hier natuurlijk niets gewend, en wij letten op alles wat ongewoon voor ons is! Er zwerven hier sedert

een paar weken rare kerels in de buurt die soms onder elkaar een taaltje spreken, waar een fatsoenlijk Christenmensch geen woord van verstaat! Het moet Engelsch voorstellen — maar het is er je Engelsch wel naar!”

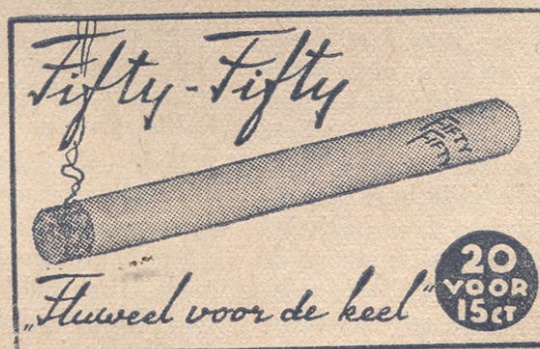
„Londensch misschien?” vroeg Brand lachend

„Neen, mijnheer — het gewone Londensche Engelsch versta ik nog wel!” antwoordde Tom grinnekend.

„Wat zijn dat voor lieden? Logeergasten?”

„Logeergasten? Neen Mylord, daar lijken zij heelemaal niet op! Sommigen zien er haveloos uit! En het zijn ook telkens andere. Wat ze hier komen uitrichten mag Joost weten — maar ik kan u wel zeggen, dat de lui uit het dorp liever hun hielen zien dan hun neus! Je ziet hun meestal 's avonds, en dan sjouwen ze met pakken, en in eens verdwijnen ze weer, en niemand weet vanwaar zij kwamen, of waarheen zij gaan! Maar mijn zoon kan er misschien wel meer van vertellen — ik kom om zoo te zeggen het huis niet uit.”

„Nu, vandaag is het anders, beste Tom!” zeide Raffles op vriendelijken toon. „Je kunt nu je kinderen in het dorp gaan opzoeken — als het noodig is zullen wij je wel laten halen.”

HOOFDSTUK II.

GEHEIMZINNIGE VERSCHIJNSELEN.

Raffles en Brand vonden het huis keurig in orde.

De meubelen waren uiterst eenvoudig, naar den smaak van den landheer, maar de kamers waren ruim en frisch, op de gladgeboende vloeren lagen overal biezen matten, het houtwerk was versch geschilderd, en in de eetkamer, op de eerste verdieping, de kamer waartoe het balkon behoorde, vonden zij de tafel met kraakhelder linnen en glinsterend glaswerk gedekt.

Een half uur later verscheen Henderson, beladen met pakken eetwaren, en de reus begon dadelijk in de kleine keuken voor den lunch te zorgen.

Omstreeks half drie, toen uit het dorp de beide paarden waren gebracht, welke Raffles voor den duur van twee weken gehuurd had, ondernamen de beide vrienden een wandelrit, en zij konden zich nu met eigen oogen overtuigen dat de oogst er inderdaad overal schitterend voorstond — tarwe, rogge en boekweit schoten overal weelderig te voorschijn, en wanneer alles zoo doorging zouden de boeren in lange jaren niet zulk een overvloed hebben gekend.

Zij waren dan ook niet weinig dankbaar gestemd jegens den landheer, die hen slechts een matige pacht liet betalen, en die ook reeds eenige malen getoond had, geduld te kunnen oefenen, als door een of andere omstandigheid de betaling van de pacht den boer bezwaarde.

Raffles werd bijna overal dadelijk herkend, ofschoon hij slechts eenige keeren deze bezitting had bezocht, en eerbiedig werden dan steeds de eigenaardige mutsen afgenomen, terwijl de veldarbeiders een oogenblik op hun spade bleven rusten om de beide ruiters na te zien.

Raffles had zijn weg in de richting van het Kanaal gekozen, en na twintig minuten rijdens bereikten zij de hooge kust, die op sommige plekken steil in zee afdaalde.

Zij stegen hier een oogenblik af, en voerden de paarden aan den teugel mede.

Brand keek om zich heen, en zeide:

„Het is zonderling — het landschap komt mij hier heel anders voor dan een weinig meer landinwaarts — de plantengroei lijkt mij veel minder weelderig toe!”

„Dat is al zeer gemakkelijk verklaarbaar, Brand!” zeide Raffles. „Wij bevinden ons hier in het gebied van de oude, verlaten kolenmijnen. Onder onze voeten is de bodem in alle richtingen tot op groote diepte doorkruist met tunnels, gangen en schachten. Nog geen vijftig jaar geleden was hier de grond met steenkoolgruis, sintels en slakken overdekt. Het is dus niet te verwonderen, dat de landbouw slechts voetje voor voetje dit gebied heeft kunnen veroveren, en dat de grond hier nog zeer schraal is! Als wij een weinig verder gaan, zullen wij nog wel overblijfselen van de oude exploitatie ontdekken, waar de bodem zoo hard en steenachtig is, dat zelfs de kostbaarste bemesting niet in staat zou zijn, er iets anders of beters dan brandnetels en distels te doen opschieten!”

Een wandeling van nauwelijks een kwartier zou Raffles in het gelijk stellen.

Op een plek, ver van iederen gebaanden weg, dicht aan den rand van de hooge klippen gelegen, vonden de beide mannen nu nog slechts sporen van het bedrijf, waarvan dit gebied een halve eeuw geleden het tooneel was geweest.

Half overdekt door zand en onkruid lagen daar stijf verroeste rails van het smalspoor, waarover vroeger de kipkarretjes in eindelooze reeks waren voortgerold, om hun inhoud uit te storten in de lange bakken of goten, die beneden op het strand eindigden, en vanwaar de uitgedolven steenkolen in de schepen werd geladen.

Want destijds was er nog geen sprake van een spoorweg, die trouwens meer dan anderhalf uur gaans verder pas begon.

Hier en daar lagen de geteerde balken, die vroeger de bruggen boven de ingangen der mijnschachten hadden getorst.

Aan deze bruggen waren de geweldige ijzeren trommels bevestigd, waarover de kabels liepen, die de liften droegen, waarmede de mijnwerkers in de mijn afdaalden, en haar weder verlieten, na volbrachte dagtaak.

Gebroken wielen, verroest en verteerd, onderstellen van kipkarren, verbogen assen, waarde-looze rommel, half vergane dwarsliggers lagen nog hier en daar verspreid, en ten slotte bereikten de beide mannen, de paarden steeds bij den teugel voerend, den ingang van een dezer oude schachten, sedert een halve eeuw verlaten.

De schacht, bij de opening drie meter in doorsnede, was thans door een deksel van geteerde planken afgesloten.

En dit mocht wel een enigszins overbodige voorzorgd worden genoemd, want slechts weinige nieuwsgierigen kwamen op deze plek, die niets aantrekkelijks had, en zeker niet des avonds, als het gevaar van in de schacht te storten het grootst zou zijn.

Maar wie er inviel, dien wachtte ook een zekere dood, want de schacht was bijna 400 meter diep. . . .

Rondom waren nog de zware balken te zien, die indertijd de houten brug hadden gedragen, waaraan de lifttrommels waren bevestigd.

Raffles en Brand wandelden hier nog even rond, en keerden vervolgens op hun schreden terug.

Inderdaad had deze treurige woestenij, die een te somberder indruk maakte na de aanschouwing van de hooge boomen en het bloeiende struikgewas op een kwartier uur gaans afstand, niets aantrekkelijks.

Zelfs de dieren scheenen deze kale plek te mijden, en hoogstens strekte zij tot verblijfplaats van steenuilen en zeezwaluwen, die in de spleten van de rots hun nesten hadden gemaakt.

Brand vond pas weder zijn spraakzaamheid terug, toen de paarden opnieuw over den zandweg draafden, en hij den heerlijke, zwaren geur rook van het rijpende graan.

„Het is een zonderlinge en treffende tegenstelling, Raffles!” begon hij.

„Het is de tegenstelling tusschen natuur en industrie — die het werk van menschen is!” zeide Raffles. „De natuur is steeds schoon, in welken vorm ook — en de industrie is helaas maar al te vaak afschuwelijk leelijk! Het is mogelijk dat de oude mijnmagnaten hun hart voelden kloppen, als zij twintig hooge, rookwolken uitbrakende fabrieksschoorsteen bijeenzien, maar ik voor mij vind den aanblik van een veld madeliefjes heel wat bekoorlijker.”

De beide vrienden bestegen hun paarden weer

en reden eenigen tijd voort over den landweg, nu eens onder de schaduw van de eeuwenoude eiken, dan weder in de felle zon, als de weg, eigenlijk niet veel meer dan een pad, tusschen de welige akkers doorvoerde, die er slechts door een lage heg van waren gescheiden.

Nadat zij het landhuis weder bereikt hadden en Henderson de paarden naar den kleinen stal gebracht had, waar zij gedurende den vacantielijd zouden verblijven, maakte Raffles zich gereed, zijn pachters te ontvangen, die hem de pacht som zouden komen betalen.

Er verscheen er een twaalftal en Raffles stelde de eenvoudige mannen, die een weinig schuw en verlegen optraden tegenover den landheer, van wiens rijkdommen zij wel hadden hooren spreken, dadelijk met eenige vriendelijke woorden op hun gemak.

Een uur later zond hij hen weder weg met de verzekering, dat hij de pacht niet dacht te verhoogen, ook al viel de oogst veel beter uit, dan menigeen in den aanvang van het jaar had gedacht.

Henderson had zich intusschen verdienstelijk gemaakt in de keuken en ware wonderen verricht, met behulp van de levensmiddelen, welke hij uit het naburige dorp had gehaald.

De maaltijd werd nu weder genuttigd in de kleine eetkamer op de eerste verdieping, door welks open balkonraam men een verrukkelijk uitzicht genoot over de malschen weiden en de heerlijke bosschen.

Het terrein glooide zeer langzaam af naar den kant van de zee en toen Brand zich, na de beëindiging van den maaltijd, met een sterken kijker wapende, kon hij duidelijk den overgang zien van het bloeiende landschap in het dorre, doodsche gebied, waar zich in vroeger tijden de terreinen hadden bevonden, die tot de exploitatie der kolenmijn behoorden.

Het was inderdaad alsof daar met een reusachtig mes plotseling al het groen der boomen, de bloeiende heesters, de paarse heide was afgesneden — de rest, tot aan den rand van de klip toe, was woestijn, een grauwe, eentonige wildernis, slechts hier en daar verlevendigd door een paar schrale boschjes, die zich als door een wonder in het leven wisten te houden.

Raffles was naast hem komen staan en zeide nu:

„Waarschijnlijk zullen wij den tijd niet beleven, Brand, maar ik ben er zeker van, dat eenmaal dit lachende landschap zich zal uitstrekken tot aan den rand zelfs van de rots, die er dan zal uitzien als de hangende tuinen van Semiramis. De menschelijke werkkraft en het men-

schelijk vernuft staan voor niets en zullen er ook wel in slagen de woestenij daarginds tot vruchtbaarheid te brengen."

Het begon langzamerhand te duisteren, en de twee mannen gingen een sigaret rooken in de kamer gelijkvloersch, die tegelijkertijd als huiskamer, studeervertrek, rookkamer en bibliotheek zou dienen, ieder gewapend met een van de avondbladen uit Londen, die zoeven waren bezorgd door den landelijke postbode, gezeten in een klein tweewielig karretje, door een sterke Schotsche hit getrokken.

Zij hadden het voornaamste nieuws juist gelezen, toen Henderson, die thans alle mogelijke functies vervulde en op dat oogenblik als huisknecht optrad, den jongen Macdonald, den zoon van den ouden Tom aandiende.

Een oogenblik later trad er een stoer gebouwde jongeman van ongeveer dertig jaar, met gebruid gelaat en zwarte oogen, waarin schrandtheid en stoutmoedigheid te lezen vielen, het vertrek binnen.

Hij bleef even op den drempel staan en zeide eenvoudig:

„Ik ben Henry Macdonald, Mylord, de zoon van den huisbewaarder."

Raffles was opgestaan en zeide, zijn bezoeker op een stoel wijzend:

„Wees welkom, mijnheer Macdonald! Uw vader heeft mij reeds van u gesproken. Neem plaats wat ik u verzoeken mag! Deze heer is mijn secretaris, mijnheer Charles Brand."

Hij keek den jongen man eens goed aan en het open, door weer en wind gebruide gelaat beviel hem.

Toen begon hij:

„Wij zullen maar met de deur in huis vallen, vriend Macdonald. Van uw vader weet gij, dat ik een goed rentmeester zoek om dit goed te beheeren. Ik maak er geen geheim van, dat ik slechts zelden in de gelegenheid zal zijn, hier persoonlijk te vertoeven. Uw vader deelde mij mede, dat gij op de landbouwschool te Dundee gestudeerd hebt."

„Dat is zoo, Mylord. Ik verliet die school met het einddiploma. Ondertusschen heb ik ook economie en nog eenige andere aanverwante zaken bestudeerd. Ik heb een half jaar praktijk, zooals mijn vader u reeds heeft medegedeeld en gij zult ook de reden weten, waarom ik die betrekking verlaten heb! Mijn werkgever hield er zeer ouderwetsche denkbeelden op na, waarmede ik mij niet kon vereenigen! Als ik eenmaal mijn werkkracht aan iets geef, dan wil ik dat ook zoo goed mogelijk doen en vooral op het gebied van den landbouw mag men niet achterlijk blijven."

„Zoo denk ik er ook over, mijn waarde Macdonald!" hernam Raffles. „Gij hebt zeker uw diploma's en andere papieren bij u? Niet, dat ik aan dergelijke zaken hecht — om de gulle waarheid te zeggen, gaat bij mij praktijk boven alles, want slechts zij kweekt bekwame mannen, maar het is toch goed te weten, wat gij alzo in uw marsch voert!"

„Hier zijn de papieren, Mylord!" zeide Henry Macdonald, terwijl hij de hand in zijn borstzak stak en er een gele enveloppe uithaalde, welke hij Raffles toestak.

Deze opende ze, haalde er de papieren uit, las ze vluchtig door en stak den jongen man toen de enveloppe weder toe met de woorden:

„Dat alles is in orde — wij zullen niet veel woorden verspillen: ik wil het eens een jaartje met u probeeren, Macdonald! Gij zijt hier in de streek bekend, naar ik zie, gij kent dus den grond uitstekend, gij zijt uit een familie van landbouwers en tuiniers en men mag dus veronderstellen, dat gij verstand van uw vak hebt! Het strekt u natuurlijk tot een aanbeveling, dat gij een acte hebt als veearts!"

De oogen van den jongen man schitterden, maar anders verried niets zijn vreugde, toen hij eenvoudig antwoordde:

„Ik dank u, Mylord — en ik hoop, dat gij over mijn diensten tevreden zult zijn! Het is steeds mijn wensch geweest, aan het hoofd van een niet al te groot landgoed te staan en deze bezitting leent er zich uitstekend toe om er verschillende moderne middelen tot meerdere productie op toe te passen!"

„Ik zie, dat gij met goede voornemens bezielt zijt, Macdonald, en nu zullen wij eens over de voorwaarden spreken!"

Binnen enkele oogenblikken was ook dit geregeld en tien minuten nadat Henry het vertrek was binnengetreten, was hij tot rentmeester op „Bush Grove" aangesteld.

De jongeman zou zijn arbeid over acht dagen aanvangen.

Hij wilde reeds vertrekken, toen Raffles hem terugriep en zeide:

„Dat is waar ook — uw vader sprak zoeven over ongere types, die men hier in de laatste weken heeft zien rondzwerven! Ik hoop toch, dat het met de algemeene veiligheid hier in de streek naar behooren gesteld is? Ik heb een kleinen hond meegenomen, een voortreffelijken waakhond, en ik verwacht nog een paar van mijn jachthonden, maar ik zou niet gaarne willen, dat ik in de noodzakelijkheid kwam, van hun diensten gebruik te maken. Hoe staat het hier mee?"

Henry streek zich over het glanzend zwart haar en antwoordde toen, met de eigenaardige bedachtzaamheid, die hem eigen scheen te zijn:

„Ik kan niet zeggen, Mylord, dat het aantal diefstallen of inbraken, dat hier gelukkig nooit groot is geweest, in den laatsten tijd vermeerderd is. Maar wel maakt men zich ongerust over het feit, dat er in slechts twee weken tijds in het graafschap Wigtown niet minder dan vijf fabrieksbranden hebben plaats gehad, waarvan twee helaas met een ernstigen afloop, waarbij het gansche gebouw een prooi der vlammen werd en ongeveer zevenhonderd arbeiders op straat kwamen te staan, maar ik zou niet gaarne beweren, dat de verschijning van die vreemdelingen en die noodlottige branden met elkaar in verband staan! Evenmin echter zou ik willen ontkennen dat die samenhang wel eigenaardig is!”

„Gij praat van vreemdelingen, Macdonald, maar uw vader, zoo meen ik mij tenminste te herinneren zeide, dat zij een soort Engelsch spraken.”

„Het is in zekeren zin ook Engelsch, Mylord — het is Iersch!”

„Iersch?” herhaalde Raffles met eenige bevreemding. „Zijn die zonderlinge gasten Ieren?”

„Ja, dat staat vast, Mylord!”

„Weet de politie iets van hun aanwezigheid in de streek af?”

Macdonald haalde de schouders op en antwoordde niet zonder eenige minachting in zijn stem:

„De politie! Wij zijn hier niet in Londen, Mylord! Op een oppervlakte van vele tientallen mijlen in het vierkant doet slechts één veldwachter dienst. Wij zijn hier op het platteland, vergeet dat niet! De dichtsbijzijnde groote stad ligt op twee uren sporens hier van daan! Gij spreekt ook van de aanwezigheid van die vreemdelingen — maar eigenlijk gezegd, is die uitdrukking niet juist! Zij gaan en zij komen, nu eens hier, dan eens daar, maar meestal zien wij hen in ons dorp Donny Hill, op twintig minuten gaans hier van daan. Daar komen zij vaak door, zonder er zich ooit op te houden, behalve om nu en dan een hartigen slok te nemen in de kleine herberg.”

„Ik meen dat uw vader ook sprak over geheimzinnige pakken, die de mannen wel eens bij zich hebben — is u daar iets van bekend?”

„Ja, Mylord, ik heb hen daar wel eens mee zien loopen — het lijken kleine kisten, in linnen gewikkeld. Niemand weet intusschen vanwaar die lieden komen of waar zij heengaan. Meestal verschijnen zij 's avonds, want overdag worden zij maar weinig gezien. Eenigen hunner schijnen

te beschikken over snelle motorrijwielen en op de groote wegen in de buurt van Chapel Rossan ziet men hen ook wel eens in een auto.”

Raffles had zwijgend toegeluisterd en hernam nu:

„Ik weet niet wat het is — maar dit alles klinkt mij zeer onaangenaam in de ooren! Ik deel u volstrekt geen geheim mede, als ik zeg, dat in den laatsten tijd talrijke fabrieksbranden in Engeland zijn waargenomen, en meermalen is het onomstootelijk vastgesteld, dat die branden het werk waren van Ieren — en wel in het bijzonder van Iersche Anarchisten!”

Een vrij langdurig stilzwijgen volgde op deze woorden.

Wat Raffles zooeven gezegd had, was maar al te waar, — gedurende eenige maanden nam het aantal fabrieksbranden in Engeland op waarlijk onrustbarende wijze toe en het werd spoedig duidelijk, dat hier een goed georganiseerde toelag bestond.

Het opzet werd spoedig genoeg duidelijk — en dat men hier te doen had met een wraak-oefening op groote schaal van Anarchisten, kon niet lang meer betwijfeld worden.

Brand was de eerste die weder sprak.

„Mij dunkt, dat men de politie van de aanwezigheid, het verblijf, of hoe zij het dan anders noemen wilt, van deze Ieren in de streek in kennis moet stellen!” zei hij. „Die moet dan maar doen, wat zij het beste acht en dat zal wel zijn, de verdachte individuen zoo spoedig mogelijk te arresteren!”

„Dat is ongetwijfeld waar, mijnheer Brand,” zeide Macdonald. „Maar daartoe zou zij eerst in staat moeten zijn te ontdekken, waar die mannen gemeenlijk vertoeven — en dat is juist uiterst moeilijk! Niemand zou bijvoorbeeld kunnen zeggen, waar zij den nacht doorbrengen en soms lijkt het wel, alsof zij plotseling door den grond zijn gezonken, als men hen nog vijf minuten te voren heeft gezien.”

Raffles die eenigen tijd in gedachten verzonken was geweest, hief nu het hoofd op en vroeg:

„Is er soms nog iets anders voorgevallen, dat uw opmerkzaamheid heeft getrokken?”

„Ik kan alleen zeggen, Mylord, dat nog geen vier dagen geleden de politie van Port Logan bijna een kwart wagon kisten met ontploffingsmiddelen in beslag heeft genomen, die op een klein tusschenstation in den trein waren geladen. Hoe die kisten daar echter gekomen zijn — dat weet niemand met mogelijkheid te verklaren en men staat hier voor een raadsel!”

„Hoezoo? Die kisten zouden toch bijvoorbeeld met een van de booten die van Donaghadee op

Port Patrick varen vervoerd kunnen zijn?" her-
nam Brand.

„Dat is het juist, mijnheer Brand!" riep Henry uit. „Dat is bijna onmogelijk. Alle havens op The Rinns worden juist gedurende een paar weken met de grootste zorgvuldigheid bewaakt omdat zij zoo dicht bij de Iersche kust liggen en er nauwelijks vijftig kilometers van verwijderd zijn!"

„Maar men zou die kisten met dynamiet, of wat het anders mag zijn, wel met een krachtige motorboot op een andere plek van de kust aan land hebben kunnen brengen!" meende Raffles. „Op die wijze zouden de anarchisten het onderzoek in een der havens kunnen ontduiken.

„Dat moet dan ook wel zoo zijn, Mylord — maar dan blijft het een stout stukje want sedert ongeveer acht dagen kruisen er in het Noorder Kanaal dag en nacht een achttal van de snelste torpedobooten, waarvan de bevelhebbers instructie hebben gekregen, elk vaartuig buiten de gewone route aan te houden."

Weer volgde er een stilzwijgen en daarop her-
nam Brand:

„Dat alles ziet er verre van opwekkend uit! Ik wil mij geen oordeel aanmatigen aangaande de Iersche kwestie — ieder moet gelukkig worden

op zijn manier! Maar als zekere anarchistische elementen meenen dat zij er bij winnen kunnen, door in Engeland op zulk een laaghartige, verraderlijke wijze, propaganda te voeren dan hebben zij het mis!"

„Ik noem het gemeene sluipmoord, mijnheer Brand!" riep Henry kortaf. „Want wat is het anders als een drietal met revolvers gewapende schobbejakken een station binnendringen en een Engelschen kapitein maar ook zijn vrouw — zijn vrouw hoort gij? — verraderlijk neerschieten? Wat is het anders dan sluipmoord als dertig of veertig gemaskerde kerels bij nacht de kamers binnendringen van Engelsche officieren en hen voor de oogen van vrouw en kinderen slachten? Als die anarchisten meenen, op deze wijze voor hun rechten te moeten opkomen — dan moet hun zaak er toch wel slecht voor staan."

„Ik vrees, dat ik je wel gelijk moet geven. Macdonald!" kwam Raffles op ernstigen toon. De strijdwijze dezer Iersche anarchisten kan niet anders dan den afkeer en de verontwaardiging opwekken van ieder fatsoenlijk man met een hart in het lijf! Sluipmoord blijft ten alle tijde verachtelijk en afschuwelijk, om welk doel hij ook wordt bedreven!"

PIRATE

VIRGINIA CIGARETTES

HOOFDSTUK III.

EEN ZONDERLING VOORVAL.

Een paar dagen waren verstreken.

Voor het eerst sedert geruimen tijd genoot Raffles werkelijk rust.

Zijn steeds tot het uiterste gespannen zenuwen ondergingen den heilzamen invloed van het buitenleven.

Iederen dag baadden de beide vrienden in zee, waartoe zij een afstand van ruim twee kilometer moesten afleggen, iederen dag reden zij paard en iederen dag maakten zij lange wandelingen, onder het voeren van een van die gesprekken, waarin steeds het scherp vernuft en de ironische geest van den Grooten Onbekende tot uiting kwamen en waarnaar Brand met het grootste genot luisterde, ofschoon hij nog altijd het gevaarlijke sophisme van zijn eenigen vriend niet kon deelen.

Somtijds vergezelde Henderson de beide mannen op deze wandelingen, die dan het karakter verkregen van een jacht.

Want de twee Gordon Setters van Raffles waren aangekomen en na een dag te hebben uitgerust van de bezwaarlijke treinreis waren zij even vlug en geschikt voor de jacht als te voren en met hun hulp werd menige patrijs verschalkt.

Het overige van den tijd werd doorgebracht met lezen, of eenvoudig met rusten aan de heldere beek, die op honderd passen afstand voorbij het huis stroomde.

Zij waren begonnen met wat meer aandacht de kleine plaatselijke bladen te lezen en ook wat meer belangstelling aan den dag te leggen

voor de berichten in de Londensche bladen, die op dit deel van Schotland betrekking hadden.

En het werd met den dag duidelijker, dat hier inderdaad een ernstig gevaar dreigde, des te ernstiger, omdat men er noch den waren aard, noch den omvang van kende.

De geheimzinnige Ieren had men nog slechts een paar keeren gezien, maar Raffles en Brand behoorden niet tot degenen, die hen op hun weg ontmoet hadden.

Wel waren zij tot twee keeren toe in het dorp gezien, komende van den kant van de zee en het was Brand een raadsel, hoe zij daar waren binnengegaan, tenzij zij dwars door de akkers en de bebouwde velden waren geloopt, hetgeen toch zeker wel gezien zou zijn door de daar werkende veldarbeiders, want het werk op de akkers was juist in vollen gang.

In die drie dagen hadden er nog twee fabrieksbranden plaats en wel in de onmiddellijke nabijheid van Port Patrick.

Een groote textielfabriek, waar ongeveer vijftienhonderd arbeiders werkzaam waren, kon slechts met uiterste inspanning gered worden, maar een fabriek van landbouwwerktuigen, niet ver daar vandaan gelegen, was in vlammen opgegaan.

En in beide gevallen werd het boos opzet onomstootelijk bewezen.

Men vond leege petroleumblikken, met het brandbare goedje gedrenkte lappen, half afgebrande lucifers en in de textielfabriek zelfs een

kleine hoeveelheid dynamiet — maar toch groot genoeg om het hoofdgebouw te doen instorten, indien het ontploft ware.

Wie het er echter gebracht had — dat was iedereen een raadsel!

Het was in den avond van den derden dag, omstreeks half twaalf, en iedereen in den omtrek had zich reeds lang ter ruste begeven, ten einde den volgenden dag het werk reeds zeer vroeg te kunnen hervatten, toen Raffles, die met Brand in de groote kamer gelijkvloers zat, van zijn boek opkeek en zeide:

„Ik gevoel, dat ik vannacht den slaap weer niet zal kunnen vatten! Het buitenleven is gewis zeer gezond — ik spreek het niet tegen, maar voor menschen als wij is het toch niet vrij te pleiten van een zekere eentonigheid, die niet voordeelig is voor mijn nachtrust! Ik geloof dat een flinke wandeling mij goed zal doen — ik heb mij vandaag niet genoeg vermoeid, naar ik meen! Heb je lust mij te vergezellen, Brand?”

„Dat spreekt vanzelf!”

Brand was al opgesprongen en had zijn hoed gegrepen, benevens een flinken wandelstok.

Het weder was uiterst zacht, maar de nacht was donker, want het was nieuwe maan.

Slechts de sterren fonkelden aan den hemel.

De beide vrienden verlieten het landhuis, Raffles floot zachtjes en dadelijk kwam er een ruigharige terrier aanspringen, die kwispelstaartend tegen de beenen van Raffles ging opstaan, verheugd dat hij zijn meester mocht vergezellen.

Dat was Busto, de voortreffelijke speurhond, en de lieveling van zijn meester.

Het drietal begaf zich op weg.

„Mij dunkt dat wij den weg naar de zee maar moesten kiezen!” zeide Raffles. „Het is drukkend en de zeelucht zal misschien wat verfrissing brengen!”

„Ik voeg mij geheel naar je wenschen, Raffles,” zeide Brand. „Ik maak je er echter opmerkzaam op, dat het pikdonker is en dat wij dus tamelijk gemakkelijk zouden kunnen verdwalen!”

„Wij behoeven niets anders te doen, Brand, dan het zandpad te volgen, dat tamelijk duidelijk afsteekt tegen de omgeving — en bovendien zal Busto ons den weg wel wijzen, ook al bind ik hem geen lantaarn aan den staart, zooals baron von Munchhausen dat deed met een van zijn befaamde jachthonden!”

„Mag ik nog een ander bezwaar te berde brengen, nu je het eerste ontzenuwt hebt?”

„Laat eens hooren?”

„Acht je een ontmoeting met de geheimzinnige individuen onmogelijk?”

„Waarom zou ik die onmogelijk achten? Ik ben er echter in het minst niet bevreesd voor — ik heb mijn revolver in mijn zak!”

„Ook ik heb zulk een gemakkelijk te hantieren wapen bij mij, Raffles — maar ik zou er toch liever geen gebruik van behoeven te maken! Ik ga uit voor een avondwandeling — niet voor een veldslag!”

„Daartoe zal het wel niet komen, Brand!” hernam Raffles glimlachend. „Maar als wij de kerels te zien krijgen, dan zou ik hen toch gaarne eens willen volgen om te zien, waar zij blijven! Dat raadselachtige gaan en komen boezemt mij in de hoogste mate belangstelling in! Er schuilt hier een geheim dat ik zou willen doorgronden!”

„Is dat verlangen misschien niet een nog sterker drijfveer geweest, dan je slapeloosheid, om je het landhuis te doen verlaten?” vroeg Brand gekscherend.

„Toch niet! Ik begrijp heel goed, dat slechts het toeval ons op den weg van die mannen zou kunnen brengen!”

Onder het spreken hadden de twee vrienden het breede zandpad gevolgd, hetwelk vrij duidelijk waarneembaar was, zooals het daar kronkelde temidden van de akkers.

Zij bereikten spoedig het kleine bosch, waar het zeer stil was, en waar zij, na ongeveer vijftientwintig minuten te hebben geloopt, het gebied van de oude mijn bereikten.

Reeds drong het geraas van de branding op de kust als een machtig geluid tot hen door.

De weg begon weder wat te stijgen en spoedig hadden zij slechts de naakte rots onder de voeten, waar het zandpad op doodliep.

Eindelijk bereikten zij den rand en zetten zich neder op een reusachtig blok graniet.

Aan hun voeten, ongeveer twee honderd meter lager, kookte de branding.

De vloed was zooeven opgekomen en de golven beukten woedend de puntige klippen, die thans slechts voor een klein gedeelte boven de zee uitrezen.

De helling van de rots was hier zoo steil, dat slechts een zeer geoefend en stoutmoedig klimmer het gewaagd zou hebben, haar van den kant van de zee te beklauteren.

Heel in de verte waren op zee een paar lichten zichtbaar, — waarschijnlijk van schepen, die

zich naar de kleine haven van Port Logan spoedden.

Nu en dan streek met een wilden kreet een zeearend, die zich verlaat had, over de hoofden der beide vrienden.

De scherpe oogen van Raffles tuurden in de duisternis over de golven heen en na eenigen tijd zeide hij:

„Het zou niet geraden zijn, voor geen enkel schip, zich hier al te dicht bij de kust te wagen! Als de wind maar even aanwakkerde, zou het onherroepelijk op de klippen verbrijzeld worden! De vuurtorens van Port Patrick, van Corsewall Point en van Galloway zijn niet nutteloos op dit gedeelte van de Schotsche kust geplaatst!”

„En ik geloof zoowaar, dat de windstilte geweken is, en dat er uit het Westen een stevige bries komt opzetten!” zeide Brand.

„Ik vrees voor een storm, Brand!” kwam Raffles. „Het is te warm geweest in de laatste dagen — dat moet zich wel wreken!”

Inderdaad kwam er een krachtige wind opzetten en het geraas van de branding op de klippen werd voortdurend sterker.

Met woest geweld liepen de golven zich te pletter op het gesteente en een breede rand van schuim toonde de plek, waar deze strijd gestreden werd — een strijd, die steeds ten nadeele van de golven eindigt.

Bijna een uur hadden de beide vrienden op dezelfde plek gezeten, nu en dan eenige woorden wisselend, toen Raffles, die den blik op de zee gevestigd hield, eensklaps uitriep:

„Zie eens — daarginds! — neen, een weinig meer naar rechts!”

„Lichten op zee!”

„Ja, en van een tamelijk groot vaartuig, op ongeveer twee mijlen uit de kuts! Maar wat is dat nu — het laat een zoeklicht werken!”

Raffles had goed gezien — het vaartuig, dat hij zoeven had opgemerkt, had een sterk zoeklicht aan boord, dat op dit oogenblik zijn stralen uitzond over de golven van het Noorder Kanaal.

„Waar kan dat voor dienen?” riep Brand verbaasd uit.

„Ik geloof, dat ik het al weet!” gaf Raffles ten antwoord. „Het is een oorlogsschip — een torpedojager van de grootste soort! Alleen oorlogsschepen of vaartuigen van de havenpolitie mogen een zoeklicht voeren! En als je soms mocht twifelen — luister dan maar!”

Een dof geluid had boven het geraas van de branding uit geklonken, een ondeelbaar oogenblik nadat een vurige straal uit het donkere lichaam van het oorlogsschip was geschoten.

Er kon niet aan getwijfeld worden — het geheimzinnige schip had een kanonschot afgevuurd.

„Een nachtelijke oefening misschien?” vroeg Brand verbaasd.

„Een oefening? Het mocht wat! Het is bittere ernst! Zie maar — daarginds in den lichtkegel van het zoeklicht!”

„Een schip!” riep Brand opgewonden.

„Ja, een tamelijk groote motorboot die in vliegende vaart op de kust aanhoudt! Op haar was ongetwijfeld dat waarschuwingsschot gelost!”

„Maar zij zal te pletter loopen op de rotsen!” ging Brand voort. „Zijn de opvarenden dan krankzinnig?”

„Dat moet wel zoo zijn — want op deze plek bevindt zich nergens een baai, geen inham, groot genoeg om er zelfs een sloep te bergen!” antwoordde Raffles. „Je kunt het even goed weten als ik, want gisteren bij eb hebben wij een urenlange wandeling langs den voet van de rotsen gemaakt! Overal verheft zich de granieten muur bijna loodrecht uit zee!”

„En toch komt die boot regelrecht hierheen!” hernam Brand, die bleek van opwinding en schrik was geworden.

Op hetzelfde oogenblik klonk een tweede schot over de golven en ditmaal was het klaarblijkelijk op de motorboot gemunt.

Het kleine vaartuig was duidelijk zichtbaar in den verblindend witten lichtkegel van het zoeklicht, en de granaat was op nog geen vadem voor de motorboot in het water geslagen, dat tot een huizenhooge fontein opschoot.

Maar de motorboot zette onverstoorbaar haar weg naar de kust voort — binnen enkele minuten moest zij te pletter zijn geloopen op de puntige rotsen!

De torpedojager echter durfde de achtervolging niet verder voortzetten — de kapitein begreep het gevaar maar al te goed.

En langzamerhand werd de motorboot onduidelijker zichtbaar in het licht van den schijnwerper, daar zij snel van den torpedojager zich verwijderde, die was bijgedraaid en het vluchtende vaartuig nog een paar granaten achterna zond, die echter geen doel troffen.

Een oogenblik later was de motorboot buiten

gevaar, want zij was nu aan boord van den torpedojager niet meer zichtbaar.

Op het vaartuig zelve had men nu echter een sterk zoeklicht ontstoken, dat een oogenblik naar alle kanten draaide.

Instinctmatig hadden de beide vrienden zich snel op den buik geworpen, achter het rotsblok, en nauwelijks lagen zij in die houding, of de straal van het zoeklicht zwaaide over hen heen, om vervolgens weder op den rotswand te worden gericht.

Voorzichtig keken de beide vrienden over den rand.

Zij zagen het licht nog even en meenden ieder oogenblik het gekraak te hooren van het ongelukkige vaartuig, dat op de klippen uiteen werd geslagen.

Tot hun verwondering liet zich echter volstrekt niets hooren — behalve het geraas van de branding, dat ieder oogenblik heviger werd, daar de wind hand over hand toenam, die op dit oogenblik tot weinig minder dan een storm was aangewakkerd.

Raffles waagde zich nog een weinig naar voren, en heesch' zich tot op een vooruit springend gedeelte van de rots, vanwaar hij het smalle strand bijna in zijn geheel kon overzien.

Onduidelijk teekenden zich daar beneden de omtrekken af van de klippen, en helder stak de breede rand sneeuw wit schuim af tegen de omringende duisternis.

Maar van de motorboot viel volstrekt niets meer te bespeuren.

Het was alsof zij eensklaps in het niet was opgelost!

Heel in de verte, thans op ongeveer drie mijlen uit de kust, was de torpedojager te zien, maar voornamelijk door zijn lichten, want de romp was nauwelijks zichtbaar.

Het oorlogsvaartuig had zijn kanonnen niet meer afgevuurd, van het oogenblik af dat de motorboot buiten het bereik kwam van het elektrische zoeklicht, en ook dit was gedoofd.

Het was duidelijk, dat de kapitein van den torpedojager het er niet op durfde wagen in dezen wind, die recht op de kust stond, en die iedere minuut in kracht toenam, had land nog meer te naderen.

Weliswaar heeft een torpedojager slechts geringen diepgang, maar toch altijd nog te groot voor deze kust, die talrijke verraderlijke klippen

telt, verborgen onder de oppervlakte van de golven, en die zich ver in zee uitstrekken.

Alleen visschersschuiten en kleine vaartuigen kunnen ongestraft deze kust naderen, mits de schipper het vaarwater voortreffelijk kent, en als het ware geblinddoekt den weg weet te vinden tusschen de ondiepten, de zandbanken en de puntige klippen.

Dit alles verklaarde echter volstrekt niet, waar de motorboot gebleven was.

Het was ontegenzeggelijk, dat de kapitein nauwkeurig bekend moest zijn geweest met deze wateren — maar dan had toch het vaartuig, ondanks alles, tegen de klippen verpletterd moeten worden, daar zich hier geen enkele inham bevond, noch de uitmonding van een rivier, hoe klein ook, terwijl er van een haven in het geheel geen sprake was.

Raffles bleef nog eenige minuten in de duisternis turen, en luisterde met de grootste aandacht, in de stellige verwachting, dat hij wel spoedighulpgeroep zou hooren, maar hoe hij ook tuurde en luisterde — hij vernam niets!

Toen kroop hij langzaam naar Brand terug, bracht zijn mond aan het oor van den jongen man; om het gebulder van de branding te kunnen overschreeuwen, en riep:

„Daar begrijp ik volstrekt niets van! Ik zie niets meer van de motorboot — het is alsof zij in het geheel niet bestaan heeft!”

„Maar hoe is dat mogelijk!” schreeuwde Brand terug. „De opvarenden moeten omgekomen zijn, en de motorboot moet versplinterd zijn tegen de klippen!”

„Natuurlijk dacht ik hetzelfde, — maar er is iets zonderlings gebeurd, de motorboot is nergens meer te zien, en ik kan ook geen wrakstukken ontdekken!”

„Dat klinkt ongeloofelijk!” hernam Brand. „Wij hebben toch nog heden op onze wandeling langs de kust kunnen constateeren, dat de kustlijn ononderbroken doorloopt, dat zich nergens een baai of golf bevindt, en dat ook de lijn van klippen zoo goed als onafgebroken is.”

„Natuurlijk hebben wij dat opgemerkt, Brand en des te verwonderlijker blijft hetgeen wij hier hebben bijgewoond!”

Hij had een blik op zijn horloge geworpen terwijl hij sprak.

Het was omstreeks twee uur in den nacht, aan de horizon begon het reeds te schemeren.

„Over een half uur zal de dag aanbreken. Brand begon Raffles weder. „Heb je lust om den dageraad hier af te wachten? Dan kunnen wij zien wat er van de zaak is — ik kan niet ontkennen, dat mij dit geheimzinnige voorval ten

zeerste boeit!”

„Zoo gaat het ook mij, Raffles, en ik denk ook niet weg te gaan, voor het daglicht mij in staat heeft gesteld te zien, wat er van die spookachtige motorboot geworden is!”

HOOFDSTUK IV.

GEHEIMEN VAN AARDE EN ZEE.

De beide vrienden hadden thans achter de hooge rots plaats genomen, teneinde wat meer beschermd te zijn tegen den fellen wind, die uit zee kwam aanstormen.

Van tijd tot tijd kwamen zij er achter te voorschijn, om te zien wat de torpedojager deed.

Het vaartuig kruiste op veiligen afstand van de kust, hetgeen te zien was aan het telkens wisselen van de kleur zijner lichten.

Nu eens was het bakboord, dan weder het stuurboordlicht naar de kust gericht.

Het oorlogsschip was een weinig naderbij gekomen, zoover het dit slechts durfde, en nu en dan werd opnieuw het zoeklicht in werking gesteld, dat in een breeden boog langs de kust zwaaide, klaarblijkelijk met het doel de opvarenden in de gelegenheid te stellen, iets te ontwaren van de kleine motorboot.

Langzaam verstreken de minuten, en tegen halfdrie begon de hemel zich in het Oosten met een teeder rose te kleuren.

Nog een kwartier, en de dag zou zijn aangebroken.

Maar reeds vijf minuten later was het licht genoeg, om de zee van de lucht te kunnen onderscheiden, en de beide vrienden kropen dan ook weder naar den rand van de klip, en tuurden naar beneden.

De vloed was thans op zijn hoogtepunt, en wanneer er op de kust een schipbreuk had plaats gehad, dan zouden de beide mannen ongetwijfeld brokstukken hebben moeten vinden, van het wrak geslagen vaartuig.

Er was echter niets te zien — niets dan de omtrekken der klippen, die gedeeltelijk boven de golven uitrezen, niets dan de breede rand schuim, niets dan kokende golven.

Snel werd het nu lichter, en om kwart voor drie trof een glinsterende groene straal voor een ondeelbaar oogenblik de oogen van de beide vrienden — het eigenaardige verschijnsel dat men bij gunstige omstandigheden des avonds en

des morgens kan waarnemen, juist op het tijdstip, als de zon boven de kim verrijst, of in zee verdwijnt.

Het was nu zoo licht, dat zij zonder eenige inspanning mijlen ver konden zien want de atmosfeer was zeer helder, het was alsof de stevige bries de wolken weder had verjaagd, die in het begin van den nacht den hemel hadden bedekt.

Op twee en een halve mijl afstand kruiste de torpedojager nog altijd onvermoeid heen en weder.

Daar men daarginds, zelfs met den besten kijker, de twee mannen onmogelijk zou kunnen zien, of althans niet kon herkennen, zoo waagden Raffles en Brand zich weder tot dicht aan den rand van de klip, en onderzochten den omtrek, maar voornamelijk de zee op twee honderd meter onder hen.

Wel een kwartier lang bleven zij zoo in gebukte houding turen, maar vruchteloos — van een schipbreuk was niets te zien!

En toch kon het niet anders, of men had wrakhout moeten aantreffen, wanneer de motorboot inderdaad op de rotsen geslagen was!

Nu er niet het kleinste stukje hout was te bespeuren noch eenig drijvend lichaam, moest men wel aannemen, dat de motorboot op het allerlaatste oogenblik had kunnen zwenken, en weder zee had gekozen, maar ook dit denkbeeld moest aanstonds verworpen worden, eenvoudig omdat het onuitvoerbaar zou zijn geweest.

Toen Raffles de motorboot voor de laatste maal zag, was zij zoo dicht bij de kust, dat hij tot aan den uitersten rand van de klip moest gaan, om haar nog te kunnen zien.

Welnu, op dien geringen afstand was het eenvoudig onmogelijk, nog een wending te maken.

De golven zouden de motorboot dwarsscheeps hebben getrokken, en zelfs de bekwaamste kapitein zou haar niet meer van den ondergang hebben kunnen redden.

Evenmin viel er aan te denken, te midden van

dit warnet van klippen behoorlijk te manoeuvreeren.

„Dit is zeker een vreemde geschiedenis, Raffles! Ik begrijp volstrekt niet, wat ik er van denken moet!”

„Ik erken dat het ook voor mij volstrekt duister is!” zeide Raffles hoofdschuddend. „Die motorboot kwam klaarblijkelijk uit Ierland — en zij werd met zooveel zekerheid bestuurd, dat het den indruk maakte, alsof zij opzettelijk juist op deze plek van de kust aanhield — maar dan vraag ik slechts — waar is die boot gebleven? Op die vraag wil ik een antwoord hebben, Brand — en daarom stel ik je voor, hedenmiddag bij eb nogmaals naar het strand af te dalen, en ditmaal nauwkeurig de kust te onderzoeken — niet als touristen alleen, maar als lieden, die bij toeval een zeer belangwekkend geheim verrast hebben.”

„Ik ben tot je dienst, Raffles!” riep Brand aanstonds uit. „Ik ben minstens even nieuwsgierig als jij naar de verklaring van dit raadsel.”

„Goed zoo! Dan zullen wij nu maar naar huis gaan, en rustig gaan slapen — het dient tot niets om ons te overhaasten!”

En zoo aanvaardden de beide vrienden den terugtocht, waarbij zij weinig spraken.

Zij hadden het landhuis bijna bereikt, toen Raffles Brand plotseling bij den arm greep, en hem terzijde trok achter een dicht boschje, naast den zandweg gelegen.

Eenigszins verbaasd over dit doen, wilde Brand een verklaring vragen, toen Raffles den vinger op zijn lippen legde, en hem zoo het zwijgen oplegde.

Nauwelijks waren zij daar eenige seconden verborgen, of Brand zag door het dichte lommer heen eenige mannen naderen, die hun schreden blijkbaar naar de kust richtten.

Het waren drie personen, allen donker van uiterlijk, tamelijk goed gekleed, en waarvan er één een kleine, vierkante kist onder den arm had.

Zij liepen haastig en zwijgend voorbij, zonder links of rechts te zien.

Raffles wachtte tot zij weder geheel uit het gezicht waren, en zeide toen op zachten toon.

„Indien ik mij niet sterk vergis, Brand, dan hebben wij zoeven eenige staaltjes onder de oogen gehad van die „verdachte individuen”, waarvan Macdonald en zijn zoon gewagen!”

„Wat — zouden het anarchisten geweest zijn?” kwam Brand verwonderd. „Waarom zijn wij hen dan niet onmiddellijk nagegaan, om te zien waar zij blijven?”

„Omdat het klaarlichte dag is, en omdat ik

niet gaarne een kogel tusschen de ribben zou krijgen, Brand! Het zal je wel bekend zijn, dat die heeren zeer vlug zijn met de revolver, en dat de meesten hunner uitstekend met dat wapen weten om te gaan. Bovendien verliezen wij er niets mede, als wij wachten! Wij zullen de plek, waar wij ons thans bevinden, goed onthouden, wij zullen vanmiddag Busto medenemen, en die zal het spoor nog wel kunnen vinden! Het is te gevaarlijk met ons beiden die mannen thans na te gaan — en daar wij nog niet zeker weten of zij wel werkelijk diegenen zijn voor wie zij worden aangezien, kunnen wij ook bezwaarlijk van onze eigen revolver gebruik maken.”

En hierop legden de twee vrienden den korten afstand af, die hen nog van het landhuis scheidde, en begaven zich aanstonds ter ruste.

Om tien uur waren zij echter weder opgestaan, ontbeten snel, en brachten daarop Henderson met enkele woorden op de hoogte van hetgeen zij dien nacht gezien hadden.

De brave reus zou hen vergezellen bij hun onderzoekingstocht, en ook Busto, de trouwe terrier, zou van de partij zijn.

De drie mannen voorzagen zich ditmaal allen van hunne revolvers, daar men nooit kon weten, wat er zou kunnen gebeuren, en reeds om half elf togen zij opnieuw op weg, maar thans volgden zij een andere richting.

Na een half uur te hebben geloopt, bereikten zij een vrij breeden grintweg, die langzaam daalde, en eindelijk op het strand uitkwam, ongeveer een mijl of drie ten Zuiden van de plek, waar Raffles en Brand zich dien nacht bevonden hadden en getuige waren geweest van de geheimzinnige verdwijning van de motorboot.

De kentering was juist ingetreden, en het strand was op zijn breedst.

Brand, die zijn kijker had medegenomen, richtte hem aanstonds op de zee, maar van den torpedojager was geen spoor meer te ontdekken — blijkbaar had het oorlogsschip zich weder teruggetrokken, daar de kapitein het nuttelooze inzag van zijn pogingen, het onderzoek nog verder voort te zetten.

Hij kon niets anders denken, dan dat het achtervolgde vaartuig, dat geweigerd had, het bevel tot bijdraaien op te volgen, op de rotsachtige kust te pletter was geslagen, en dat alle opvarenden een jammerlijken dood in de golven hadden gevonden.

De drie mannen, met Busto op hun hielen, begonnen hier het strand in de richting van het landhuis af te loopen, aandachtig om zich heen ziende.

De kustlijn had hier een grilligen vorm, en

het strand was herhaaldelijk doorsneden door tamelijk diepe geulen, die vol zeewater stonden, zoodat zij genoodzaakt waren er met een flinken aanloop over heen te springen, of wel er door heen te waden, na schoenen en sokken te hebben uitgetrokken.

De rotsen waren niet overal even hoog — maar lager dan dertig meter werden zij nergens, en overal vormden zij als het ware een reusachtigen muur, zonder eenige onderbreking.

Wat de klippen betreft — ook deze liepen bijna onafgebroken voort, maar Raffles en Brand merkten thans toch echter op, dat zich hier en daar een soort van doorgang bevond, welke den stoutmoedigen kapitein van een klein vaartuig wel gelegenheid kon verschaffen, er met zijn schip door heen te varen.

Ook werden vele van deze klippen, wanneer de vloed op zijn hoogst was, door de golven zoover overdekt, dat men er zonder gevaar met een vaartuig van geringen diepgang overheen kon komen.

Hier en daar sprong de kustlijn plotseling in, en maakte als het ware een rechten hoek, maar van een bepaalde baai of inham viel niets te bespeuren.

Zoo bereikten de drie mannen, die weinig gesproken hadden, teneinde al hun aandacht bij de omgeving te kunnen bepalen, ten slotte het punt waar Raffles en Brand den nacht te voren, twee honderd meter hooger, op den uitkijk hadden gestaan.

Reeds begon de vloed langzaam weder op te zetten.

Het strand was op deze plek gemakkelijk herkenbaar aan het reusachtige rotsblok op den top van de klip, waarachter de beide vrienden zich verborgen hadden, omstreeks dertig meter breed en het was duidelijk, dat de golven, wanneer de vloed op zijn hoogst was, den rotsmuur bereikt moesten hebben.

De drie mannen tuurden scherp zeewaarts, maar ook hier konden zij niet het minste spoor ontwaren, dat op een schipbreuk wees.

Wel merkten zij aanstonds op, dat de gordel van klippen juist op dit punt een inzinking had, een soort zadel, zooals het in de bergsport heet, dat op dit oogenblik zoo goed als droog was, en bij vloed als het ware een vaargeul vormde bruikbaar voor een niet te groot schip.

Het werd nu althans duidelijk, dat de geheimzinnige motorboot eveneens van die geul gebruik had gemaakt.

Maar al was dit zoo — een paar vademmen verder had zij dan toch tegen den voet van den hoogen rotsmuur verbrijzeld moeten worden!

Plotseling slaakte Henderson, die zich had omgewend, een luiden kreet.

„Een grot!” riep hij uit.

Dadelijk wendden Raffles en Brand zich in de richting, welke de reus met uitgestreken arm aanwees.

Daar, op negentig voet achter hen, gaapte inderdaad een opening in den rotsmuur.

Het was de ingang van een hol, blijkbaar van groote afmeting, dat den vorm had van een geweldige koetspoort, met een rond gewelf, en aan de basis ongeveer 15 meter breed, waar een schip tamelijk gemakkelijk kon binnenvaren, tenminste wanneer het bestuurd werd door een vaardige hand.

Bij vloed zou de hoogte van het hol ongetwijfeld met eenige meters afnemen, maar dan was de doorvaart toch nog ruim genoeg, om een zoo klein schip als een motorboot van eenige tonnen doorgang te verleen.

Raffles en Brand hadden elkaar een oogenblik zwijgend aangezien — voor een deel was het geheim reeds opgelost!

Zij behoefden er geen oogenblik aan te twijfelen, of de bevelvoerder van de motorboot was den nacht te voren dit hol, waarvan hij het bestaan ongetwijfeld moest kennen, binnengevaren!

Men kon het op dit oogenblik droogvoets bereiken en de drie mannen aarzelden dan ook geen oogenblik, maar richtten er hun schreden heen, — niet eerder echter, dan nadat zij zich verzekerd hadden, dat hun revolvers onder het bereik van hun hand waren.

Zij hadden den afstand spoedig afgelegd en traden het hol binnen.

Al spoedig verbreedde dit zich, en het werd naar allen schijn ook hooger, ofschoon dit moeilijk te zien viel, daar de duisternis hand over hand toenam, naarmate de drie mannen zich van den ingang verwijderden.

Raffles had den hond aangeliend, en hij was er nu zeker van, dat zij niet onverwachts zouden kunnen worden verrast, daar Busto lang van te voren het minste teeken van onraad zou opmerken.

Voorzichtig voorwaarts gaande, drongen de drie mannen hoe langer hoe verder het hol binnen, waar het zoo duister werd, dat zij geen hand voor oogen meer konden zien.

„Nu begrijp ik, waarom de lieden op de motorboot tot het laatste oogenblik hun zoeklicht hebben laten werken, — zij zochten naar den ingang van het hol,” zeide Brand op zacht fluisterenden toon.

Daar de hond nog volstrekt geen bewijzen gaf,

dat hij onraad bespeurde, waagde Raffles het er op zijn krachtige zaklantaarn te ontsteken, die de duisternis verjoeg.

De bodem helde sedert eenige oogenblikken, hetgeen te bespeuren viel aan de inspanning welke de drie onderzoekers zich moesten getroosten bij het verdergaan.

Zij legden nog ongeveer 50 passen af, toen Busto onrustig begon rond te snuffelen, en de ooren spitste.

Hij gromde zeer zachtjes, maar een enkel gefluisterd bevel van Raffles was voldoende, om hem te doen zwijgen.

Raffles doofde onmiddellijk zijn lantaarn.

Een oogenblik bleven de mannen in de zware duisternis bijeen staan, en toen sprak Raffles op zachten toon:

„Wij zullen verder gaan, door langs den wand te tasten, en de vrije hand op elkanders schouder te leggen. Ik wil zien waarom Busto zoo onrustig is!”

De drie mannen hadden steeds een der zijwanden gevolgd, en konden dus den tocht aanstands voortzetten.

Raffles ging vooraan, daarop volgde Brand, en Henderson sloot den kleinen stoet.

Het hol scheen zich honderd passen verder om te buigen, want eensklaps ontwaardden de drie mannen bijna gelijktijdig een zwak schijnsel, dat zij eerder hadden moeten zien, als deze zonderlinge onderaardsche tunnel volkomen recht was geweest.

Voorzichtig steeds langs den wand tastend, slopen zij verder.

Een oogenblik later konden zij zien, waarvan het schijnsel afkomstig was — het werd uitgestraald door een groote scheepslantaarn, geplaatst naast een groot zwart voorwerp, hetwelk niets anders bleek te zijn dan de motorboot!

Zij rustte hier eenvoudig op het zand, en zou bij den eerstvolgenden vloed weder worden opgelicht!

Vaag waren een twaalfstal gedaanten te onderscheiden, die in het schijnsel van de lantaarn druk in de weer schenen te zijn rondom het vaartuig, hetwelk ongeveer in het midden van het hol lag.

De beide vrienden gingen voorzichtig nog een tiental passen verder, en eensklaps stonden zij aan het begin van een zijtunnel, veel smaller dan het groote hol, nauwelijks twee meter hoog en even breed, en die ongeveer een meter boven den bodem van het hol begon.

„Wat is dat voor een opening, welke mijn hand hier voelt?” vroeg Brand fluisterend.

„Het uiteinde van een tunnel, Brand — en

wel van een mijngaanderij! De plek waar wij ons thans bevinden is niets anders dan een deel van de uitgeputte en sedert een halve eeuw verlaten steenkolenmijn van Port Patrick!”

„En — dat zouden die mannen daarginds weten?”

„Daaraan behoef je niet te twijfelen! Zij weten waarschijnlijk nog heel wat meer — onder anderen ook den weg, hoe zij dit hol weder kunnen verlaten, zonder hun voeten nat te maken, ook al is de vloed op zijn hoogst. Wij kennen dien weg echter niet, en daarom geloof ik dat wij er het verstandigst aan doen, thans maar weder terug te keeren, want over een uur zullen de golven den ingang van de grot bereikt hebben!”

„Maar laten wij die kerels daar ginds rustig hun gang gaan, Mylord?” wilde Henderson weten, die van strijdlust scheen te blaken.

„Ja, Henderson!” antwoordde Raffles kortaf.

„Ten eerste vormen zij een groote overmacht, ten tweede kennen zij dit gebied op hun duimpje, wat een zeer groot voordeel is, en ten derde geloof ik niet, dat er veel van hen te halen zal vallen!”

„Maar als het Iersche anarchisten zijn, Mylord dan zijn het de bitterste vijanden van ons Engelschen!” merkte Henderson op.

„Ik ontken het niet, James, maar toch — de strijd is te ongelijk — wij zouden het onderspit moeten delven! De omstandigheden zijn voor die lieden te gunstig! Ik zeg je nogmaals dat wij niets verliezen met te wachten, en daarom keeren wij thans terug!”

Henderson zuchtte, maar hij schikte zich in het onvermijdelijke, daar hij wel begreep dat het te gevaarlijk zou zijn, zich hier door den vloed te laten verrassen.

De drie mannen aanvaardden dus den terugtocht, en na een half uur ongeveer hadden zij den uitgang van de grot weder bereikt.

Het bleek al spoedig, dat zij niet veel langer hadden moeten wachten, want het strand was reeds gedeeltelijk ondergelopen, en twintig minuten later zouden de eerste golven den ingang van de grot hebben bereikt.

Brand zag dezen toestand niet zonder schrik, en vroeg:

„Zou je mij eens willen zeggen, Raffles, hoe wij hier weer weggomen? Het is een uur loopen tot op het punt waar de grindweg begint.”

„Vijf minuten hier vandaan, Brand, is een plek, waar de rotsen wel beklimbaar zijn, naar ik gezien heb. En wij zullen ons wat moeten inspannen — dat is alles. Ik zelf zou niet gaarne

gedwongen worden den vloed hier op dit strand af te wachten!"

Inderdaad bereikten de mannen vijf minuten later een laag gedeelte van den rotsmuur, die hier omstreeks 30 meter hoog was, en niet zoo steil, of men kon hem met eenige moeite wel beklimmen.

Raffles nam Busto op zijn schouder, en gaf het voorbeeld.

Zich vastklemmend aan de uitstekende rots-punten klauterde hij naar boven, en tien minuten later reeds had hij den top bereikt, waar Brand en Henderson zich even later bij hem voegden.

Zij zaten daar even hijgend bij elkander, en toen vroeg Brand:

„Wat doen wij nu?"

„Wachten!" antwoordde Raffles lakoniek.

„Waarop?"

„Op het oogenblik dat de vloed op zijn hoogst is!"

„Waarom?"

„Om eens te zien wat de menschen van de motorboot uitrichten. Wij kunnen nu trouwens

wel een wandeling over de toppen van de rotsen maken, want er zullen wel minstens twee uren verstrijken, voor het water de plek bereikt, waar de motorboot zich thans bevindt."

Aldus werd gedaan, en na een tamelijk vermoeienden tocht van twee uren, die echter op het gebied van natuurgenieting weinig schoons opleverde, daar de bodem hier woest en kaal was, keerden de drie mannen weder op dezelfde plek terug.

Henderson ontpakte zijn grooten knapzak, en men zette zich aan een eenvoudigen maaltijd, besproeid met een beker wijn.

Zij bevonden zich op een plek, vanwaar zij den ingang van de grot juist konden zien, en Brand had nauwelijks eenige happen gedaan, toen hij uitriep:

„Daar komt zij aan! Daar komt de motorboot!"

Inderdaad, juist op dat oogenblik voer een motorboot tamelijk snel en door vaste hand bestuurd, de grot uit, koos zich haar weg tussen de klippen door, en voer zeewaarts!

HOOFDSTUK V.

VERDERE ONDERZOEKINGEN.

De drie mannen hadden zich aanstonds plat op den grond geworpen, daar zij wel wisten, dat hun lichaam duidelijk tegen de lucht zou afsteken, en keken in die ligging naar de snel wegvarende boot, die blijkbaar van zins was in schuinsche richting het Noorder Kanaal over te steken, teneinde op een of andere plek van de Iersche kust opnieuw het anker uit te werpen.

Spoedig was de snel varende motorboot slechts als een kleine punt aan den horizon te zien, en de drie mannen konden nu hun maaltijd voortzetten.

Zij aten eenigen tijd zwijgend, ieder in zijn eigen gedachten verdiept, totdat Brand begon:

„Ik gaf een lief ding, als ik wist, hoe die lieden — ik durf er nu wel een eed op te doen, dat het de anarchisten zijn — uit die onderaardsche grot den beganen grond bereiken!”

„Dat zullen wij spoedig genoeg weten, Brand want wij zullen het onderzoeken!” antwoordde Raffles bedaard. „Maar reeds nu kan ik je wel zeggen, dat wij ons zooeven bevonden hebben in de verlaten kolenmijn van Port Patrick, en dat het niet anders dan natuurlijk is, dat deze mijn niet een, maar verscheidene uitgangen heeft! Wij zelven hebben er reeds een van gezien, die met een rond plankier was afgedekt — maar er zullen nog schachten genoeg zijn, waarbij die voorzorg niet is genomen, bijvoorbeeld omdat zij in schuinsche richting in het binnenste van de aarde voeren!”

„Je wilt dus die grot gaan onderzoeken?” riep Brand uit.

„Ongetwijfeld! Zij is nu klaarblijkelijk verlaten, gevaar bestaat er dus niet meer, en wie kan zeggen wat wij er vinden! Anarchisten hebben zeer veel geld noodig, en het zou mij een waar genoegen zijn, die heeren daarvan te ontlasten! En waar zij een weg hebben weten te vinden, daar zullen wij hem ook wel ontdekken!”

„Wanneer wil je dat plan ondernemen?”

vroeg Brand, na eenige oogenblikken te hebben gezweven.

„Zoo spoedig mogelijk, bij de eerstvolgende kentering, dat wil zeggen over drie uren. Het water is dan reeds weder aan het afnemen, en zoodra de ingang van de grot bloot komt, zullen wij er binnen dringen. Wij hebben dan juist zes uren tijd, om, in geval wij geen anderen uitgang kunnen vinden, de grot weer langs denzelfden weg te verlaten! Wij hebben dus nog een uur voor ons, en zullen ons dien ten nutte maken om van het landhuis te gaan halen wat wij wellicht noodig hebben — in de eerste plaats een paar krachtige zaklantaarns voor jou en voor Henderson, voorts een rol stevig touw met knopen en nog andere dingen die wellicht noodig blijken.”

„Als wij Henry Macdonald eens meenamen?” opperde Brand.

„Dat zou ik zeker doen — maar er is een kleinigheid tegen — de mogelijkheid is niet buitengesloten, dat wij ergens iets van waarde verborgen vinden — en ik zie niet goed in hoe Lord William Aberdeen zich daarvan meester kan maken, zonder dat zijn jonge rentmeester op zijn minst een zeer vreemd gezicht zou zetten. Het is beter dat wij dezen eersten tocht geheel alleen ondernemen. Later als de Ieren terugkeeren, zullen wij misschien zijn hulp, even goed als die van anderen, die uitstekend in de streek bekend zijn, niet kunnen missen.”

De maaltijd werd nu haastig beëindigd, en de drie mannen begaven zich naar het landhuis, waar zij zich van het noodige voor den tocht voorzagen.

Ze keerden vervolgens naar dezelfde plek terug, waar zij tegen een rots waren opgeklauterd, en waar dus ook de afdaling geen groote moeilijkheden zou opleveren, en ook nu werden zij vergezeld door Busto, die zijn veilig plaatsje op den schouder van zijn meester weder zou innemen, daar de kleine houd zeker niet in staat zou

zijn geweest, op eigen beenen naar beneden te klauteren!

Men wachtte evenwel nog eenigen tijd, want nog altijd klotsten de golven in den ingang van de grot, en het zou onmogelijk zijn, het hol onder deze omstandigheden binnen te gaan, daar Raffles niet te beschikken had over een vaartuig.

Maar eindelijk brak dan toch het oogenblik aan, waarop ook de voorste rollers het hol niet meer bereikten.

Het tijdstip om te handelen was aangebroken.

De afdaling begon met alle voorzichtigheid, want een misstap kon hier den dood beteekenen!

De drie mannen bereikten nu het strand, dat voor eenige meters weder droog was, en volgden dit, den voet van den rotsmuur houdend, waarbij zij eenige malen over de nog vochtige glibberige klippen moesten klimmen, teneinde de golven te ontwijken.

Zoo bereikten zij den ingang van het hol, en traden er onversaagd binnen, nadat Raffles op zijn horloge had gekeken.

Wilden zij niet door het water opgesloten worden, dan zouden zij hun tocht binnen zes uren hebben moeten voltooiën, en langs denzelfden weg den terugtocht weder aanvaard hebben, of een anderen uitweg hebben moeten vinden.

Het zand, zooeven door het zeewater nog overspeeld, was vooral bij den ingang van het hol nog vochtig, en de voet zonk er tot bij den enkel in, maar dit werd gaandeweg beter, naarmate de drie onderzoekers de grot dieper binnendrongen, en de bodem langzaam begon te stijgen.

Daar zij voorzichtig maar zoo snel mogelijk hadden geloopt, bereikten zij binnen 20 minuten de plek waar de richting van de ontzaglijke tunnel, die hier minstens 18 meter hoog was, veranderde.

Uit voorzorg hadden zij, alvorens den hoek om te slaan, als men tenminste dien naam mag geven aan de flauwe bocht, welke de tunnel hier beschreef, hun krachtige elektrische zaklantaarns gedoofd, maar deze voorzorg bleek overbodig te zijn, want niets liet zich in het hol zien.

Toen de drie mannen zich omkeerden, ontwaarden zij heel in de verte een schemerachtig schijnsel — daar waar het daglicht tot op een paar honderd meters in de grot doordrong.

Zij luisterden, maar alles was doodstil, een vreeswekkende, spookachtige stilte, in het geheel niet te vergelijken met de stilte, die boven den beganen grond heerscht, en die toch nog altijd

eenig gerucht kent — het geritsel der bladeren, een ver stadsrumoer, het ruischen van den wind, de kreet van een vogel.

Maar hier — niets!

Een stilte, zoo volkomen als in het graf, en die te angstaanjagender was, omdat zij gepaard ging met een zoo volledige duisternis als men zich slechts kan voorstellen.

Na gedurende eenige minuten ingespannen te hebben geluisterd, ontstaken de drie mannen hun lantaarns weder, en gingen verder.

Het krachtige schijnsel vulde thans de tunnel tot in de uiterste hoeken, belichtte hier den ingang van een dwarsgang, daar een diepe nis, ginds weder een vooruitspringend gedeelte van den wand.

Maar het einde van deze zonderlinge, door de natuur gevormde tunnel was niet te zien.

Een oogenblik later hadden de ontdekkingsreizigers — want zoo mocht men hen inderdaad noemen — de plek bereikt, waar de motorboot op het droge had gelegen.

De indruk van de kiel was nog duidelijk te zien, evenals de diepe voetstappen van de opvarenden, die blijkbaar met een gezamenlijke krachtsinspanning de boot in het water hadden moeten duwen, dat wellicht ditmaal niet ver genoeg was gekomen, om het vaartuig vlot te maken, hetgeen volstrekt niet te verwonderen was, daar de wind sedert den morgen weder in kracht was afgenomen, en de golven dus niet zoo ver de grot hadden kunnen injagen.

Twintig passen verder waren nog de sporen te zien van een soort kampvuur, en eenige leegvleeschblikjes toonden aan dat de Ieren hier hun maaltijd hadden gebruikt.

De drie mannen hielden zich hier echter niet op, maar drongen verder het hol binnen.

Eensklaps echter stond Raffles, die vooraan liep, stil, en slaakte een kreet van verbazing en bewondering.

Hij stond aan den voet van een soort natuurlijke trap, die in den wand van het hol was uitgehouwen, en met grillige bochten omhoog steeg, om zich ten slotte in de duisternis te verliezen.

Deze trap, die aan den voet bijna zes meter breed was, bestond uit treden van verschillende grootte — hier was ze bijna drie voet hoog, en slechts een voet breed — daar weder bedroeg de hoogte nauwelijks eenige decimeters, maar de breedte daarentegen tien of twintigmaal zooveel.

Brand en Henderson waren komen toesnellen, en alle drie stonden zij een oogenblik in bewondering verzonken voor dit gewrocht der natuur, verlicht door het schijnsel van hun lantaarns, en

waarvan de wanden, uit leisteen bestaande, glinsterden als zilverpailletten.

„Hoe zou deze trap wel gevormd kunnen zijn, Mylord?” vroeg Henderson zachtjes en op nieuwsgierigen toon.

„Ik vermoed, dat deze eigenaardige trap reeds duizenden eeuwen hier in de ingewanden van de aarde moet bestaan. Natuurlijk is zij niet het werk van menschen geweest. Ik denk dat hij de vorming van de tertiaire laag het gesteente hier op geweldige wijze is samengeperst, waar zich tegelijkertijd een waterstroom een doortocht heeft gebaad door een spleet in de bovenste aardkorst, die zich in de gloeiende massa dezen weg heeft weten uit te graven. Denkelijk is ook de tunnel zelve het werk van dien onderaardsche stroom, die in den loop der eeuwen is opgedroogd, maar waarvan wij hier nog het spoor aanwezig vinden.”

Hij wendde zich tot Brand en vervolgde:

„Je zult wel genoeg verstand hebben van de delfstofkunde, beste Brand, om mij gelijk te geven als ik zeg, dat wij ons hier reeds in het gebied van de oude kolenmijn bevinden, die tot aan den laatsten ader is geëxploiteerd. Wat je hier ziet is leisteen en schifer, met ontzaglijke kracht samengeperst, en waarin het houweel van den mijnwerker de steenkool heeft weggebroken, die zooals je natuurlijk zult weten, niets anders is dan met uiterste kracht ineengeperst, verkoold hout! Wij zullen deze trap maar eens bestijgen, het zal mij volstrekt niet verwonderen, wanneer wij aldus doende denzelfden weg volgen, dien de anarchisten altijd gaan, wanneer zij zich naar de oppervlakte der aarde begeven. Mochten wij ons vergissen, dan kunnen wij altijd nog op onze schreden terugkeeren.”

„En als wij verdwalen?” vroeg Brand.

Raffles dacht even na, alvorens hij antwoordde:

„Die kans mogen wij inderdaad niet onderschatten. De mijn van Port Patrick was zeer uitgestrekt, de gangen, tunnels en schachten kruisten elkander in alle richtingen, als wij het ongeluk hadden hier den weg bijster te worden dan zou een vreeselijke hongerdood ons deel zijn! Wij zullen echter maar eens beginnen met de trap te beklimmen, wie weet vinden wij daarboven wel een aanwijzing, die ons kan dienen om den weg te vinden.”

De beklimming van de trap begon.

De drie mannen hadden hun lantaarns met behulp van een haak voorop hun borst bevestigd, teneinde hun handen vrij te hebben.

Wat Busto betreft — wanneer de treden wat al te hoog waren, moest hij er op worden getild,

maar hij scheen de onderneming als een buitengewoon pretje te beschouwen, want hij liep voortdurend kwispelstaartend op en neer.

Naar schatting was de trap ongeveer dertig meter hoog, en zij bleek uit te loopen op een soort van portaal, waarop straalsgewijze een zestal mijngangen uitliepen.

Want dat zij dit waren geweest bleek overduidelijk; nog waren overal de geteerde schoorbalken en de planken beschoeiingen te zien, waarmede de wanden van deze gangen steeds worden beveiligd, teneinde instorting van het gesteente, nadat de mijnader is losgehakt, zooveel mogelijk tegen te gaan.

De drie mannen hadden elkaar eens aangekeken, en Henderson vertolkte ieders gedachte, toen hij uitriep:

„Dat is een kwaad ding, Mylord! Welke van die zes gangen is nu de goede?”

„Ik zou het je niet kunnen zeggen, Henderson, om de even eenvoudige als afdoende reden, dat ik het niet weet!” antwoordde Raffles glimlachend. „Ik vrees dat wij de empiristische methode moeten volgen, dat wil zeggen dat wij ons best moeten doen een oplossing te vinden door telkens opnieuw probeeren, wij zullen dus maar eens beginnen met de eerste gang links in te gaan, en te zien waar die ons heenvoert! Wanneer wij er ons met zorg van onthouden, zijwegen in te slaan, dan kunnen wij in ieder geval, mocht deze eerste poging mislukken zonder gevaar voor verdwalen op onze schreden terugkeeren. Op weg, vrienden!”

Zonder aarzelen gingen de drie mannen de eerste tunnel aan hun linkerhand binnen.

En wanneer zij gelet hadden op Busto, zouden zij zich misschien nog eens bedacht hebben, want de hond scheen weinig lust te toonen, zich in die duistere gang te begeven, en hij volgde dan ook schoorvoetend — men had bijna kunnen zeggen schouderophalend.

De gang was tamelijk regelmatig gevormd, en het geteerde hout van de beschoeiingen, dat de moeite van het weghalen niet zou hebben beloond, was nog in tamelijk goeden staat.

De mannen moesten voorzichtig loopen, want het duurde niet lang of hun voeten kwamen in aanraking met de dwarsliggers van het smalspoor, waarover indertijd kleine wagentjes hadden geloopt, met de hand voortgeduwd, of door een pony getrokken, die de losgemaakte steenkolen naar de zool van de mijnschachten moesten brengen.

„Wij zijn hier in een der hoofdgaanderijen,” zeide Raffles na eenigen tijd. „Er zijn er genoeg, waarin een man slechts gebukt kan gaan, en

waarin hij slechts kan werken en de steenkolen loshakken, door zich op den rug uit te strekken!"

„Er is hier natuurlijk geen sprake meer van de aanwezigheid van mijngas?" vroeg Brand.

„Neen, zeker niet, wij zouden hier gerust een pijp of een sigaar kunnen rooken — want waar geen steenkool meer is, daar kan natuurlijk ook geen mijngas geleverd worden! Het zou alleen nog maar aanwezig kunnen zijn in een zoogenaamden „zak" — verraderlijke holten in het gesteente, gevuld met mijngas, en die in vroeger jaren, toen de veiligheidslamp van Davy nog niet was uitgevonden, vreeselijke onheilen konden veroorzaken, wanneer bij toeval het houweel van een mijnwerker den vaak dunnen wand van zulk een zak doorboorde, en het mijngas dus door de gaanderij kon stroomen!"

De drie mannen zetten ondertusschen hun tocht voort, en na ongeveer een kwartier te hebben geloopt, konden zij eensklaps niet verder — zij hadden de zool van een mijnpunt bereikt.

Deze schacht was in loodrechte richting in de aarde geboord, en toen de mijn nog in werking was, werd daar de steenkool, in de gangen losgehakt, in groote manden aan touwen omhoog getrokken, die over sterke trossen liepen, om daar boven in de wachtende karren te worden uitgestort.

In andere putten vond men nog de stijlen, waartusschen de liften op en neder waren gegleden, maar in deze schacht scheen men te hebben volstaan met de eenvoudige manden.

„Wij zullen onze lantaarns eens dooven, vrienden, en zien of wij wellicht het bovenste uiteinde van de mijnput kunnen ontwaren, zoodra onze oogen weder aan de duisternis gewend zijn.

Het schijnsel van de lampen doofde weder uit, en opnieuw werden de drie mannen door een volmaakte duisternis omringd.

Neen, toch niet geheel volmaakt, want toen binnen enkele tellen hun oogen aan de duisternis gewend waren, bespeurden zij heel hoog boven hun hoofd een zwak schijnsel — dat was het daglicht, dat gedempt in het bovenste gedeelte van den put doordrong, tegengehouden door het struikgewas, hetwelk rondom de randen van de schacht was opgeschoten.

Een oogenblik keken de drie mannen naar dit flauwe licht, en toen sprak Raffles:

„Ik schat de hoogte van dezen put op minstens 100 meter. De wanden zijn loodrecht, en volkomen glad. Geen spoor van een ladder. De put heeft blijkbaar uitsluitend gediend, om er de steenkool uit naar boven te halen, of, indien er inderdaad ladders geweest zijn, dan zijn zij

met het verlaten van de mijn weggehaald. Het is dus dunkt mij volkomen buitengesloten, dat de geheimzinnige opvarenden van de motorboot door dezen put naar boven zijn geklauterd — want waar zouden zij de ladder vandaan hebben moeten halen, lang genoeg om den rand te bereiken."

„Er loopen nog meer gaanderijen op dezen put uit, Mylord!" liet de stem van Henderson zich uit de duisternis hooren.

„Dat heb ik gezien, James, maar wij zullen zoo verstandig zijn geen van die gangen in te gaan, want dat zou onder de gegeven omstandigheden met het grootste gevaar gepaard gaan. Vergeet vooral niet, dat deze mijn, thans verlaten, een der grootste is geweest in deze streek van Schotland, een ware onderaardsche stad, bijna drie uren gaans lang, en anderhalf uur gaans breed, in alle richtingen doorsneden van gangen en tunnels, niet allen in een horizontaal plan, maar ook in schuinsche richting! Men kon er dagen en dagen achtereen in rondloopen, zonder twee maal dezelfde tunnel door te gaan! Neen het zou misdadige dwaasheid zijn, ons op goed geluk in een van die gangen te wagen. Laten wij op onze schreden terugkeeren, vrienden — en gang nummer twee beproeven."

De drie mannen keerden weder in de tunnel terug, welke zij zooeven verlaten hadden, en aanvaardden zwijgend den terugtocht.

Het duurde niet lang, of zij bevonden zich weder op het eigenaardige portaal, aan het boveneinde van de trap.

Raffles wilde reeds de tweede tunnel binnengaan, toen zijn blik toevallig op Busto viel.

De hond stond voor de derde tunnel van rechts afgerekend, en keek zijn meester vragend en kwispelstaartend aan.

Toen hij bemerkte dat Raffles naar hem keek, ging hij naar hem toe, en zette zijn voorpooten tegen de knieën van Raffles, alsof hij hem iets wilde vragen.

En daarop keerde hij weder naar de gang terug, en liet een luid gebrom hooren.

„Wat doet de hond zonderling!" kwam Brand.

„Het is alsof hij iets wil zeggen."

„Dat is ook zoo, Brand!" zeide Raffles kalm. „Hij wil ons alleen maar zeggen, dat wij ezels zijn, en dat wij heel wat verstandiger zouden doen, ons op zijn instinct te verlaten, dat wel zoo betrouwbaar is, als dat waarop wij menschen steeds zoo trotsch plegen te zijn — onze hersens! Nu begrijp ik ook waarom hij zooeven zoo langderig is meegeloopt! 't Dier begreep, dat hij zich voor niets vermoeide, want dat de gang die wij volgden, niet de ware was! Laten wij ons ge-

rust aan hem toevertrouwen, vrienden, en het eens met de tunnel probeeren, waarvoor hij ons uitnoodigend schijnt te wenken!"

En zoo gingen de drie mannen de vrij breede gang in, waarover Busto zeer voldaan scheen te zijn, want hij draafde vroolijk kwispelstaartend vooruit.

Ook deze mijngang had een spoor, maar van de ijzeren wagentjes was slechts een enkel exemplaar te vinden, dat, met gebroken assen, tē zijde van de verroeste spoorstaven lag, half in een dier nissen, welke op geregelde afstanden zijn uitgespaard in de wanden van een mijngang, teneinde aan de arbeiders gelegenheid te geven, zich bĳtijds in veiligheid te brengen, wanneer er een rits kipkarretjes nadert.

En het bleek al spoedig dat zij thans den goeden weg volgden, want even voorbij dit gebroken wagentje slaakte Henderson een kreet en wees op de beschoeiing aan zijn rechterhand, waarop met krijt een kruis was geteekend.

De teekening was nog versch, en het kruis was blijkbaar bedoeld om als wegwijzer te dienen voor degenen die hier binnen gingen.

Tien minuten later eindigde de gang plotseeling, en kwam uit op een groote ruimte, bijna volkomen cirkelrond, voor een deel met planken beschoten, en waarvan het gewelf zich bijna veertig meter van den vloer bevond.

Op twee plaatsen bevonden zich stevige ladders, eveneens geteerd, die zich nog in voortreffelijken toestand bleken te bevinden, en die ieder naar een soort portaal voerden, van dikke planken getimmerd, en waarop weer andere ladders stonden, met een slechts zeer geringe helling, zoodat iemand die aan duizeligheid leed, er beter aan deed, zich niet op deze toestellen te wagen.

Het was echter duidelijk, dat deze ladder niet naar de oppervlakte van de aarde leidden, want het gewelf bestond overal uit het harde gesteente.

Wel meenden de drie mannen dicht bij het bovenste portaal flauwtjes den ingang te zien van nieuwe mijngangen.

Tusschen de beide ladders in bevond zich een soort loods, halverwege in de rots ingebouwd, die waarschijnlijk gediend had als stal voor de ponnys, die, eenmaal in de mijn neergelaten, nimmer meer het daglicht zouden aanschouwen, en die in deze duisternis den dood vonden.

Deze loods was afgesloten door een stevige deur, die met een sterk hangslot gesloten bleek te zijn.

Raffles haalde zijn bosje loopers te voorschijn, en in enkele seconden had hij het eenvoudige slot laten springen.

Hij opende de deur, en belichtte met zijn lantaarn het inwendige van den stal, waar plaats voor tien ponnys bleek te zijn geweest.

De ruiven en de kluisterboomen bevonden zich nog op hun oude plaatsen.

Maar niet hierop viel het eerst de blik van den Grooten Onbekende...

Die was gericht op een paar dozijn kisten, in een hoek van den stal bijeen geschoven.

De bovenste bleken zorgvuldig verpakte rollen dynamiet te bevatten.

Maar twee van de kisten, geheel onderaan staande, als het ware beschermd door de dynamiet, bevatten heel iets anders — zij waren tot aan den rand gevuld met goud en zilvergeld, diamanten en gouden versierselen, bankbiljetten en stofgoud, alles dooreen geworpen, alsof het waardelooze rommel was!

PIRATE

VIRGINIA CIGARETTES

HOOFDSTUK VI.

HET GOUD DER ANARCHISTEN.

Een oogenblik bleven de drie mannen zwijgend naar den inhoud van deze kisten staren, totdat Raffles zeide:

„Wij hebben hier ongetwijfeld voor ons een gedeelte van het fonds, waarmede de Iersche anarchisten hun propaganda voeren, wapens aankopen en dergelijke! Ik behoef je zeker niet te zeggen, dat een groot gedeelte van het geld, zoo niet alles, gestolen is!”

„Op hoeveel schat je de waarde van den inhoud van deze kist?” vroeg Brand.

Raffles, die de kist nauwkeurig onderzocht had, antwoordde:

„Als alles is zooals hetgeen ik hier bovenin vind, dan bedraagt de waarde op zijn minst vijftig duizend pond sterling! En alles is door elkander geworpen als oud roest! Nu, wij zullen eerst alles weder netjes in deze kist pakken, die zeker wel tachtig kilo weegt en vervolgens zullen wij eens uitzien naar een weg om hier vandaan te komen, zonder dat wij op onze schreden terug behoeven te keeren!”

„Hoelang zijn wij dan nu reeds bezig?” vroeg Brand.

Raffles raadpleegde zijn horloge en antwoordde:

„Langer dan twee en een half uur! En wij zijn er natuurlijk nog niet, al hebben wij deze kist naar den uitgang van de grot gesleept, want dan moeten wij haar ook weder op de rotsen brengen en dat zal heel lang duren! Misschien zouden wij door den vloed verrast worden, het is ook niet onmogelijk, dat er opnieuw torpedobooten op de kust kruisen en aan dat gevaar stel ik mij liever niet bloot! Bovendien begin ik wel wat honger te krijgen en ik meen, dat het oogenblik is aangebroken, waarop wij opnieuw kennis kunnen maken met den inhoud van Henderson's knapzak. Wij doen dus, naar ik meen, het best eerst den inwendigen mensch te versterken en dan eens te pogen, hoe wij verder kunnen komen en hier weder uit!”

En zoo ontdeed Henderson zich opnieuw van den zwaren zak op zijn rug, die de levensmiddelen bevatte en de drie mannen deden zich te goed aan wat koude ham, eenige hardgekookte eieren, cakes en geroosterd brood.

Aldus versterkt konden zij opnieuw aan het werk gaan.

Henderson had reeds eenmaal een rondgang door het hol gemaakt en riep eensklaps uit:

„Hier vind ik het witte kruis terug, Mylord — bij een van de ladders!”

„Knap gedaan, Henderson! Dan moeten wij stellig daar ook uit!”

Alles werd weder tot vertrek gereed gemaakt ieder van de drie mannen nam zijn deel aan de vracht — de touwen, het kleine houweel, de knapzak, terwijl Raffles zich weder met het levende deel van de bagage, Busto, belastte, en daarop beklommen zij de breede, bijna loodrecht geplaatste ladder.

Zooals gezegd, kwam deze eerste ladder, ongeveer vijftien meter hoog, op een soort klein portaal uit, vervaardigd van planken, welke gedragen werden door stevige schragen, die rustten in gaten, welke in den wand van dezen put waren uitgehouwen.

Op dit portaal begon aanstonds een tweede ladder, even hoog als de eerste.

Een oogenblik stonden de mannen in beraad of zij op dit eerste portaal de duistere gang moesten ingaan, die er op uitliep, toen Henderson, uitriep:

„Daar zie ik weer een met krijt geteekend kruis, boven ons hoofd, naast de tweede ladder!”

„Dan zullen we ook die tweede ladder beklimmen, vrienden!” gaf Raffles te kennen.

Niet zonder eenige inspanning, daar zij dit moeilijke werk niet gewend waren, beklommen de drie mannen de uitgesleten sporten van deze tweede ladder en bereikten op deze wijze het tweede portaal, volkomen gelijksoortig aan het eerste.

Hier echter hielden de ladders op en er bleef dus geen andere keus over, dan de nauwe gang binnen te dringen, welke op dit portaal uitkwam.

En dat zij op den goeden weg waren, bewees ten eerste het witte kruis, dat dicht bij den ingang op den zwarten muur geteekend was en vervolgens het vroolijk kwispelstaarten van den terrier.

Voorzichtig drongen de drie mannen achter elkaar de nauwe tunnel binnen, die zoo smal was, dat er geen twee personen elkander kunnen passeeren.

Tamelijk spoedig echter verwijdde deze tunnel zich en nu werd, zooals overal elders in de mijn, het gewelf geschraagd door dikke planken, gedragen door sterke eiken schooren.

Na tien minuten loopens, of beter gezegd, na gedurende dien tijd te hebben voortgekropen op handen en knieën steeds in opwaartsche richting, — want de tunnel helde sterk — bereikten de drie mannen een soort van grot, en toen zij opwaarts blikten, bevonden zij, dat zij opnieuw waren aangekomen op den zool van een verlaten mijnschacht.

De put was ongeveer dertig meter diep, en bij het schijnsel van hun drie lantaarns konden zij het bovenste einde zien, dat met planken scheen te zijn afgesloten.

Maar het eigenaardige was, dat er aan den bovenrand van den put een sterke touwladder was bevestigd, waarvan het einde tot bijna op den bodem van den put reikte.

De touwladder bleek bij onderzoek van zeer deugdelijke kwaliteit te zijn en was klaarblijkelijk nog slechts weinig gebruikt — de koorden waren nog bijna wit en alleen het midden van de houten sporten, waar de voet gerust had, vertoonde een groezelige tint.

Raffles, nam dit alles met een oogwenk op en zeide toen:

„Blijf hier even op mij wachten, vrienden — ik zal eens gaan zien, waarheen de touwladder mij brengt! Ik vermoed haast, dat wij thans aan het einde van onzen tocht zijn — maar zekerheid boven alles!”

Hij maakte zijn lantaarn weder op zijn borst vast, en klom met de lenigheid van een kat tegen de zachtjes heen en weer slingerende touwladder op.

Brand en Henderson hielden hun lantaarn zoo hoog mogelijk om hem bij te lichten.

Zij zagen Raffles verdwijnen over den rand van iets, wat op een portiek geleek, of een inspringend gedeelte van den schachtwand, maar daarop zagen zij alleen zijn hand weder verschijnen,

die ergens tegen aan scheen te drukken. En het volgend oogenblik drong een frissche luchtstroom de tunnel binnen en de twee mannen daar beneden zagen een oogenblik het schitteren van de sterren aan den avondhemel.

Een oogenblik daarna waren zij weer verdwenen en Raffles klauterde weder naar beneden.

„Alles is in de beste orde!” zeide hij, zoodra hij weder zijn voet op den bodem van den mijnput had gezet. „Het raadsel van de geheimzinnige verschijning dier verdachte vreemdelingen is nu opgelost! Zeker heeft het toeval hun dezen sluipweg doen ontdekken in de oude mijn, maar ook is het mogelijk, dat een Iersch mijnwerker wiens voorouders hier gewerkt hebben, van hen het geheim van de grot aan de kust heeft vernomen! En de anarchisten hadden bezwaarlijk een betere plek kunnen vinden, om er hun noodlottige plannen ten uitvoer te brengen! Het is alsof de natuur zelve hen behulpzaam is geweest en hun een schuilplaats verschaft heeft, zooals zij die zelve onmogelijk beter hadden kunnen uitzoeken.”

„Wat heb je daar boven gevonden?”

„Niets anders dan den uitgang van de mijn, Brand — of liever een van haar uitgangen! De put is afgesloten door een soort van deksel, die echter bijna geheel verborgen is onder het ruige struikgewas. Men moet er met kracht tegen aan drukken, wanneer men eenmaal den voet gezet heeft op een tamelijk breeden drempel in den zijwand van den put en het zou voor oude lieden niet geraden zijn dezen uitweg te kiezen! En nu zullen wij eens spoedig terug gaan, ten einde het belangwekkende vrachtje te halen, dat ons daar beneden wacht!”

De terugtocht werd dus aanvaard en moeizaam kropen de drie mannen achter elkaar door de nauwe tunnel terug.

Zij bereikten het houten portaal en daalden de drie ladders weder af, tot zij op den bodem stonden van het groote hol, waar zij den ponnystal hadden gevonden.

Zij traden den stal weder binnen en begonnen den inhoud van de kist thans nauwkeurig te onderzoeken, terwijl zij tevens het gewicht zoo goed mogelijk verdeelden — dat wil zeggen, dat Henderson het leeuwenaandeel kreeg te dragen, veilig geborgen in den voor de helft geledigden knapzak.

Er waren prachtige ringen in de kist, gouden broches, oorhangers, losse paarlen, geslepen zoowel als ongeslepen diamanten, Fransch en Duitsch geld van vóór den inflatie tijd, en de hemel mag weten op welke wijze in het bezit gekomen van de anarchisten — kleine brokjes

goud, en ook zakjes met stofgoud, waarschijnlijk door een Ierschen goudvelver uit Klondike medegebracht!

Eindelijk kwam de bodem van de kist te zien en de sierraden waren verdwenen in de zakken van de drie mannen, terwijl zij van de rest kleine pakjes hadden gemaakt, die zij op den schouder zouden, dragen, om bij het voorwaarts gaan zoo weinig mogelijk te worden bemoeilijkt.

Toen ze hiermede gereed waren, merkte Brand op:

„Ik geloof, Edward, dat hier genoeg dynamiet is, om de heele mijn in de lucht te laten vliegen!”

„En zeg maar gerust, de helft van het graafschap Wighton erbij!” zeide Raffles ernstig. „Die lieden spelen een zeer gevaarlijk spel — en het wordt meer dan tijd, dat de politie hieraan paal en perk stelt! Ik mag een avonturier zijn, maar ik ben vóór alles Engelschman en ik zal niet dulden, dat deze krankzinnige Ieren hier blijven doorgaan met hunne moorddadige praktijken! En laten wij ons nu wat haasten, vrienden — het zal aanstonds elf uur zijn — het is onder deze bedrijven later geworden, dan waarop wij gerekend hebben!”

Zij wilden reeds heengaan met hun buit, toen Brand plotseling een onderdrukten kreet liet hooren en wees op een voorwerp, dat in tegenover gestelde hoek van den stal stond — een tamelijk kleine, withouten kist, met twee sterke hengsels van touw.

„Wat is er?” vroeg Raffles.

„Die kist. . . .”

„Welnu, wat is er met die kist?”

„Die was er zooeven niet toen wij hierkwamen!”

„Wat zeg je daar?” riep Raffles uit. „Ben je er zeker van?”

„Volkomen zeker! Ik durf er op zweren dat alle kisten hier in den stal aan de linkerzijde van de ingangdeur waren opgestapeld — rechts bevond zich niets!”

„Mijnheer Brand heeft gelijk, Mylord!” liet de stem van den reus zich hooren. „Ik heb ook rondgekeken — alles wat zich hier aan kisten bevond, stond links van de deur!”

„Dan is het geluk wel bijzonder met ons geweest, vrienden — want dan kan het niet anders of juist terwijl wij door de nauwe mijntunnel kropen, zijn de anarchisten teruggekeerd en hier gekomen! Ik moet dienaangaande zekerheid hebben.”

Hij trad op de kist toe en had in een oogwenk het slot doen springen.

Hij klapte het deksel van de kist terug — zij

bevatte louter gouden staven zooals die gebruikt worden op de Engelsche munt, tot een waarde van ongeveer vijf duizend pond sterling!

Er kon nu niet meer aan worden getwijfeld, tijdens hun afwezigheid waren er anarchisten geweest, die hier deze kist hadden geplaatst!

Raffles maakte haar dadelijk weder dicht, tilde haar op en mompelde:

„Een kilo of twaalf! Denk je er dit nog bij te kunnen dragen, Henderson?”

„Een peulschilletje, Mylord! Ik zal dat aardige kistje nog onder mijn arm meenemen!”

„Weet je, waaraan ik daar denk, Raffles?”

„Zeg eens op Brand!”

„Waarom hebben de anarchisten de mijn niet verlaten langs denzelfden weg, dien wij zooeven zijn gegaan? Het is vloed en zij zullen toch wel niet daar beneden in de reusachtige tunnel willen overnachten?”

„Waarom zouden zij niet, Brand? Ik denk, dat zij slechts hier zijn gekomen waarschijnlijk met een paar man, om deze kist bij de andere te plaatsen en het is een gelukkige omstandigheid, dat zij blijkbaar niets hebben gezien van de verplaatsing der kisten.”

„Maar het hangslot?”

„Ik had den sleutel weder teruggedraaid en ik ben nu blij, dat ik het gedaan heb! Zij hadden ons daarboven, in de zool van den mijnput, als konijnen kunnen neerschieten!”

„Maar zouden zij niet terugkeeren?”

„Dat betwijfel ik — een kistje van twaalf kilo is niet zwaar en als er meer was geweest hadden zij het wel tegelijkertijd hier gebracht! Maar nu niet langer getreuzeld — naar boven!”

Maar juist op het oogenblik dat Henderson de kist met de goudstaven onder den arm nam, alsof het een leeg sigarenkistje was, greep Brand Raffles bij den arm en zeide:

„Luister eens!”

„Wat valt er te luisteren?”

„Ik hoor gerucht — het komt uit de mijngang, die wij zooeven hebben gebruikt om hier te komen! Ja, nu ben ik er zeker van — daar naderen snelle schreden!”

Raffles bleef een oogenblik in luisterende houding staan, met gefronste wenkbrouwen en dicht open genepen lippen.

Brand had maar al te goed gehoord — daar kwamen haastige schreden aan, als van menschen, die hardloopen!

„Spoedig, vrienden, spoedig, wij hebben geen tijd te verliezen!” zeide Raffles.

Zij haastten zich naar de ladders en begonnen deze zoo snel zij konden te beklimmen.

Raffles had juist het tweede portaal bereikt

en wilde de tunnel binnendringen, terwijl Brand zich ongeveer halverwege de tweede ladder bevond, toen beneden in den put een luid geschreeuw weerklonk.

Het waren kreten van woede en wraakzucht!

Er kon niet aan worden getwijfeld — de anarchisten waren zooveen den stal binnengegaan en hadden den diefstal van de kostbaarheden ontdekt!

Het volgende oogenblik verlichtte een helder schijnsel de tunnel en de Anarchisten kregen de vluchtelingen in het oog!

Er knalden revolvergeschoten, en een kogel ging rakelings langs den arm van Brand en doorboorde zelfs zijn mouw!

Een der Ieren had zijn voet reeds op de benedenste ladder gezet en begon die te beklimmen.

Toen was het weder Henderson, die redding bracht.

Hij had juist zijn voet op de onderste sport van den tweeden ladder gezet toen daar beneden de kreten weerklonken.

Hij wendde zich nu op het portaal om, ging op zijn knieën liggen, greep met zijn geweldige vuisten de beide ladderstijlen aan de boveninden vast en tilde de ladder, met Ier en al, een paar voet van den bodem.

Daarop stiet hij haar weder met geweld op den bodem en krakend versplinterde het oude hout — de ladder brak door midden.

De Ier tuimelde op den bodem, onder het uitstooten van woedende vloeken en hij had nog maar juist den tijd het neerstortende bovenste gedeelte van de ladder te ontwijken.

Henderson lachte zachtjes voor zich heen en besteeg toen de tweede ladder buitengewoon vlug voor iemand van zijn omvang en lichaamsgevoel, want de kogels floten nu om hem heen.

Het volgende oogenblik had hij zich echter in de nauwe tunnel in veiligheid weten te brengen en het kistje met de goudstaven had hij niet vergeten!

Raffles wist nog niet goed, wat er gebeurd was, maar Brand had alles gezien en hij drukte den reus zwijgend de hand.

Zoo vlug zij konden, kropen zij in de nauwe tunnel voort, toen eensklaps hun oor getroffen werd door het geluid van nieuwe revolvergeschoten.

„Wat is dat nu?” riep Brand uit. „Zijn de kerels nu onder elkaar handgemeen geworden?”

„Neen, Brand — ik vermoed iets anders!” klonk het antwoord van Raffles uit de duisternis. „Ik begrijp nu ook de haast, waarmede de Ieren door de breede tunnel naderden; zij warden op hun beurt achtervolgd, dat is alles!”

„Achtervolgd? Door wie dan?”

„Dat is niet moeilijk te raden — door een Engelsche politiemacht ter zee! Waarschijnlijk hebben zij in den loop van den dag eveneens den ingang van het hol ontdekt, en zij hebben er stellig naar gezocht, omdat zij, even goed als wij begrepen, dat de motorboot, die zij den vorigen dag achtervolgd hadden, toch ergens gebleven moest zijn en niet als een luchtballon had kunnen opstijgen! Daar het vloed is, kan een kleine stoombarkas eveneens de grot zijn binnengevaren en daar de Engelsche zeelieden alles behalve gunstig gezind zullen zijn jegens die Iersche Anarchisten, kan men zich wel ongeveer voorstellen, wat er gebeurd moet zijn! Zij hebben hun vaartuig op het zand laten loopen, en zij hebben de bandieten willen overvallen, die echter den tijd gehad schijnen te hebben zich in veiligheid te brengen!”

„Het is maar wat je veiligheid noemt, Raffles! riep Brand uit. „Zij kunnen niet voor en niet achteruit!”

„Wat is dat nu? Zij kunnen toch denzelfden weg volgen als wij nu doen?”

„Dat kunnen ze niet — daarvoor heeft Henderson gezorgd! Hij heeft de onderste ladder verbrijzeld, en hun zoo den terugweg afgesneden — natuurlijk alleen om onzen eigen aftocht te dekken en niet wetende, dat zij achtervolgd werden!”

„En als ik het wel geweten had, mijnheer Brand,” riep de reus op grimmigen toon uit. „dan had ik het toch gedaan!”

„Alles goed en wel, maar ik wilde wel, dat zij ophielden met dat schieten, want er hoeft maar even een verdwaalde kogel een der kisten dynamiet te treffen en wij zijn voor de haaien!”

„Misschien heeft Mylord er niets tegen een weinig meer haast te maken!” liet de stem van Henderson zich hooren en ondanks de netelige onstandigheden barstte Brand in schaterlachen uit.

„Hier zijn we al op den bodem van de verticale schacht, Henderson!” riep Raffles uit.

De drie mannen konden zich nu weder oprichten en zij klommen, zoo snel zij konden, tegen de touw ladder op.

Raffles die vooraan ging, bereikte het eerst de ondiepe nis en drukte uit alle macht tegen het luik, zoodat het overeind bleef staan, en hij, door den voet te zetten op een ijzeren steunsel, hetwelk tot dit doel in den wand van den put was gedreven, door de opening kon kruipen.

Brand en Henderson volgden hem zoo spoedig mogelijk en daarop lieten zij het luik weder vallen, dat nu bijna onzichtbaar bleek te zijn, ver-

borgen als het werd door de struiken die het omgaven en voor een deel overdekten.

Raffles keek om zich heen.

Hij herkende de streek in het geheel niet, maar niettemin was hij er zeker van, dat zij zich onmogelijk ver van het landhuis konden bevinden.

In de verte hoorden zij het geraas van de branding.

Na eenig zoeken en na zich een weg te hebben gebaad temidden van het struikgewas vonden zij een smal zandpad, dat even verder uitliep op een tamelijk sterk hellenden grintweg — het was dezelfde weg, dien Raffles en Brand den vorigen dag waren afgedaald, teneinde hun ontdekkingstochten langs de kust te beginnen.

Zij hadden nu spoedig den goeden weg weer teruggevonden en een kwartier later was de buit veilig opgeborgen in het landhuis.

Maar nauwelijks was dit gedaan, of Raffles en Brand haastten zich naar de kust, voorzien van hun nachtkijkers.

Het was ongeveer twaalf uur, toen zij den rand van de rots bereikten.

Het was een buitengewoon heldere nacht, en het uitzicht was uitstekend, zoodat zij op tamelijk verren afstand over de golven konden zien.

En zelfs met het bloote oog konden zij, op een paar mijlen uit de kust, den donkeren vorm ontwaren van een Engelschen torpedojager.

Het vaartuig lag onbewegelijk stil naar het scheen en had blijkbaar het anker uitgeworpen.

Nu en dan flitste een zoeklicht over de golven, en dan keerde alles weder in duisternis terug.

Er waren nog geen volle tien minuten verlopen, sedert de beide mannen hun observatiepost bereikt hadden, of Brand slaakte een onderdrukten kreet en wees op een donkere gedaante, die snel over de golven gleed, gevolgd door een tweede die er wel aan verbonden scheen te zijn.

Juist op dat oogenblik werd het zoeklicht op den torpedojager opnieuw in werking gesteld en de stralenbundel trof een kleine stoompinas, die met volle kracht in de richting van het oorlogsschip koers zette en een motorboot op sleeptouw had.

De beide mannen brachten hun kijker voor het oog en herkenden de motorboot dadelijk als degene, die zij op het zand van de grot op het droge hadden zien liggen.

Het dek van de pinas was letterlijk vol gepakt met menschen, waarschijnlijk voor een groot deel gevangen anarchisten.

Langzamerhand werden de twee scheepjes kleiner en eindelijk hadden zij den torpedojager bereikt, die de beide vaartuigen voortdurend in den greep van zijn zoeklicht gevangen had gehouden.

En nu doofde het licht uit — het drama was ten einde!

Raffles keek Brand glimlachend aan en zeide op wijsgeerigen toon:

„Zoo gaat het nu eenmaal in het leven! Twee honden vechten om een been en de derde loopt er snel mee heen! En ik acht mij gelukkig in dit speciale geval de derde hond te zijn geweest!”

DE VOLGENDE AFLEVERING BEVAT:

TWEE KOGELS

**VERRAS UW VROUW, MAAK HAAR EENS BLIJ,
GE SPINT ER ZELF ZIJDE BIJ!**

Een modern goed Kookboek

met ruim 600 recepten uit de praktijk. Het behandelt niet alleen de dagelijksche keuken, maar ook de voorgerechten, gebak, warme en koude dranken, inmaak, enz.

Alles met eenvoudige, duidelijke bereidingswijze. Het boek is **224 pagina's groot**, keurig papier, fraai gedrukt en wordt tijdelijk, **gebonden in stevige linnen band** geleverd tegen den ongelooflijk lagen prijs van

95 cent

Franco toezending volgt na ontvangst van postwissel of storting op postrekening No. 60092

N.V. ROMANBOEKHANDEL, Leidschegr. 72 D, AMSTERDAM C.

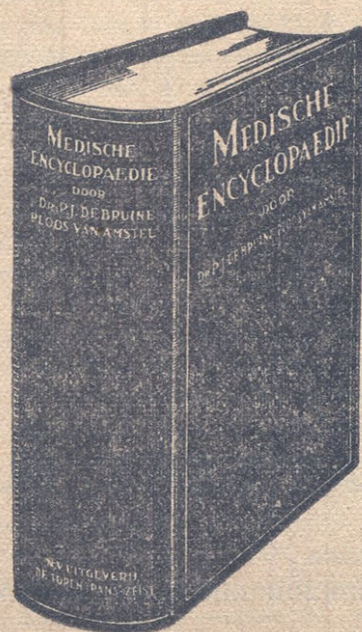
2e DRUK De vele aanvragen maakten in korten tijd noodig een 2e DRUK

Medische Encyclopaedie

voor gezin en verpleging, samengesteld door

Dr. P. J. DE BRUÏNE PLOOS VAN AMSTEL, Arts te Amsterdam

ruim 500 pagina's in kloeke duidelijke letter op stevig papier, 8 fraaie gekleurde platen, benevens een aantal zwarte op kunstdrukpapier.

Formaat van het werk 26 x 17 c.M.

Compleet, gebonden in prachtband, slechts fl. 4.50. Ieder die iets weten wil over bloedarmoede - bloeddruk - blaascatarrh - kleurenblindheid - angina - maagkramp - kanker - kinkhoest - reumatiek - spataderen - suikerziekte - slape-loosheid - zwangerschap - zenuwziekte - schurft - spit - tuberculose, of wat dan ook, kan nu gemakkelijk inlichtingen krijgen. Deze

Medische Encyclopaedie

voor ieder gezin bevat ruim 2000 onderwerpen, beschrijft alle ziekten en de nieuwste geneesmethoden. Naar de allerlaatste gegevens is dit werk geheel nieuw opgebouwd en gemakkelijk leesbaar geschreven door den bekenden Amsterdamschen huisarts

Dr. P. J. de Bruïne Ploos van Amstel

Prachtige moderne platen, waaraan bekende professoren hun medewerking verleenden, uitgevoerd in **veelkleurendruk op kunstdrukpapier**, illustreeren het werk.

Het geheel is voortreffelijk gedrukt op uitmuntend houtvrij papier, **ruim 500 pag.**

In normale tijden zou zulk een werk minstens hebben

gekost fl. 15.— NU slechts fl. 4.50.

Het prachtwerk wordt franco huis geleverd na ontvangst van onderstaand bestelbiljet.

Desgewenscht de betaling te voldoen in vier maandelijksche termijnen: de eerste à fl. 1.50 en de drie volgende à fl. 1.—.

Verkrijgbaar bij N.V. ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL LEIDSCHEGR. 72, AMSTERDAM (C.)

Postrekening 60092. Telefoon 31791.

Bestelbiljet.

Ondergeteekende wenscht franco te ontvangen van **N.V. ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL, Leidschegr. 72, Amsterdam C. Postrekening 60092, Tel. 31791**

Ex. Medische Encyclopaedie

In linnen prachtband compleet **fl. 4.50**, en wenscht dit bedrag te betalen à contant/in 4 maandelijksche termijnen: de eerste à fl. 1.50 (wordt heden verzonden) en de drie volgende à fl. 1.— *

Naam

Woonplaats

* S.v.p. doorhalen welke wijze niet wordt gewenscht.

R.B.K.

*"Fluweel
voor de
keel"*

FIFTY = FIFTY

DE NIEUWE
AMERIKAANSCH E SIGARET

PRIJS IN HOLLAND

20 STUKS **15** cents
VOOR